

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; nočice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za izvozništvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Davidovičevci proti mariborski listi dr. Ravnika

Izvršni odbor demokratske stranke odločno odklanja vsako zvezo z radikalno listo dr. Ravnika v mariborskem okrožju in svavi svoje pristaše pred njo.

— Beograd, 27. avgusta. Danes se je vršila seja izvršnega odbora Demokratske stranke (Davidovičevci), na kateri so razpravljali o kandidaturah in rešili vsa tozadevna vprašanja. Med drugim je izvršni odbor razpravljal tudi o radikalni listi v mariborski oblasti z nasilcem dr. Ravnikom, ki jo proglasa za koalicijsko radikalno-demokratsko listo. Izvršni odbor je odločno zavrnil vsako domnevo, da bi imela Demokratska stranka kakršnokoli zvezo s to kandidaturom, ker na njem ni demokratskih kandidatov niti ni bila sestavljena v sporazumu z vodstvom

demokratske stranke. Izvršni odbor naglašja, da so demokratje dobili pri zadnjih skupščinskih volitvah leta 1925 v mariborski oblasti toliko glasov, da se radikalni z njimi ne morejo vzporejati in da bi v slučaju postavitve skupne liste morali demokratje na vsak način imeti nosilca. Zato proglasa izvršni odbor listo dr. Ravnika v mariborski oblasti za izrazito radikalno listo, s katero demokratska stranka nima nikakega opravka in poziva vse svoje pristaše, da ne nasedejo lažnjivim vestem, ki jih trošijo zagovorniki te liste.

Kako sta se blamirala g. Korošec in »Slovenec«

Hitro razkrinkane »Slovenčeve« laži. — Gosp. Korošec sam mora postaviti svoje glasilo na laž in demantira tudi svoj lastni govor. — Kaznovana demagogija.

V torek 23. t. m. je objavil »Slovenec« dobesedno govor, ki ga je imel dr. Korošec na shodu klerikalne stranke v Ptuju. Kakor je poročal »Slovenec«, je dr. Korošec izjavil: »Poslanec SLS je bil v Budimpešti in tam je zasigural politiko prijateljskega sosedstva, bil je v Sofiji na Bolgarskem, da pridobi bratski narod in politike za to, da pozabijo, kar je bilo in da se začne politika bratskega sosedstva in prijateljstva. Najnovejši sestanek našega kralja z bolgarskim carom je dokaz, da ta smer zmaga.«

Dr. Koroševa izjava o sestanku našega kralja z bolgarskim je vzbudila v politični javnosti tem večjo pozornost, ker so znane zveze dr. Korošca z min. predsednikom Vukičevićem in se je torej moglo domnevati, da govori z. Korošec vsaj na pol v imenu vlade.

V sredo je izšla v listih izjava pomočnika zunanjega ministrstva Pavloviča, ki je demantiral dr. Koroševu trditve o sestanku našega kralja z bolgarskim. »Slovenec« pa je v četrtek poročal, da je dr. Koroševa izjava vzbudila v vseh resnih diplomatih in političnih krogih veliko pozornost in da je glasilo zunanjega ministrstva »Pravda« prineslo o njej obsežne komentarje iz diplomatskih krogov: obenem pa je »Slovenec« zapisal: »Kar se tiče demantija, ki je danes izšel v dnevnih časopisih, s katerim se hoče desaurirati dr. Korošec, češ da ga je dal pomočnik zunanjega ministra Pavlovič, moremo ugotoviti, da je ta demanti neresen in izmišljen.« (Podčrtal »Slovenec«.)

»Slovenec« je torej postal pomočnik zunanjega ministra na laž in priti je moral sam ministrski predsednik Velja Vukičević, da je demantiral dr. Koroševu izjavo, ki je spravila našo vladu v nepriklado. »Slovenski Narod« je o tem poročal, v petek 26. t. m. pa je »Slovenec« pod naslovom »Nove brezupne intrige proti sedanjim politikom« poročal: »Na vest »Slovenskega Naroda« in drugih listov SDS, da ministrsko predsedstvo objavlja komunikacije, v katerem da so ponovno najodločnejše demantirajo izjave dr. Korošca, ki jih je podal na shodu v Ptuju, smo na vseh pristojnih mestih dobili zagotovilo, da so vse te vesti v celoti popolnoma izmišljene in skovane v uredništvu »Slovenskega Naroda«. (Podčrtal »Slovenec«.)

Istočasno pa je beogradska »Politika«, ki pač menda ni glasilo SDS, objavila v petek »Slovenčeve« trditve o izmišljotni demantiji pomočnika zunanjega ministra Pavloviča, obenem pa tudi naslednje poročilo o demantiju min. predsednika V. Vukičevića: »O sestanku med našim in bolgarskim kraljem se je mnogo govorilo v tisku in je tudi dr. Korošec na nekem svojem shodu rekel, da je došlo do sestanka med našim in bolgarskim kraljem. Povod vseh teh vesti je bil sredi predsedništva vlade, potem ko se je šef kabineta razgovarjal telefonsko z g. Vukičevićem, izdan naslednji službeni komunikacije: G. predsednik vlade kategorično demantira vse vesti, razširjene v tujem in našem tisku o sestanku Nj. V. kralja Aleksandra z Nj. V. kraljem Borisom kot popolnoma izmišljene.«

Isti komunikacije so objavili tudi drugi listi.

A sedaj pride najlepše. Dr. Korošec je bil pozvan v Beograd na odgovor zaradi svojih izjav o zunanjih politikah in »Slovenčevih« trditev o izmišljenih demantijih pomočnika zunanjega ministra ter min. predsednika, s čemer so bile vladi povzročene razne neprijetnosti.

Kakor čitamo v današnjem »Juturnjem listu« in »Obzoru«, je dr. Korošec izjavil v Beogradu dopisniku teh dveh listov z začudenjem glede njegove ptujske izjave o sestanku našega kralja z bolgarskim, kako je sploh mogoče, da se izdajajo demantiji o njegovi izjavi, kajti on (dr. Korošec) je v Ptuju rekel, da do tega sestanka sploh nikdar ni prišlo, temveč je samo citiral Pravdo, ki je to vest prinesla. Ako je ta vest resnična, je treba torej demantirati »Pravdo«, ne pa njega, dr. Korošca.

Dr. Korošec mora torej sedaj sam priznati, da obstoje vladni demantiji, ki jih je »Slovenec« proglasil za izmišljene in lažnjive. Dr. Korošec je demantiral »Slovenčeve« trditve, da tiči za vsem intriga listov SDS. Toda dr. Korošec trdi obenem, da je citiral na shodu v Ptuju samo »Pravdo«, kaj piše o sestanku našega kralja z bolgarskim. Ugotavljamo, da dr. Korošec ni citiral »Pravde«, kar dokazuje dobesedno poročilo »Slovenca« o njegovem govoru in za kar imamo tudi priče, ki so bile navzoče na ptujskem shodu.

Mislimo, da je z navedenim dovolj razkrinkana klerikalna lažnjivost, še bolj pa čudna vloga g. dr. Korošca, ki žonglira na svojih agitacijskih shodih z interesi zunanje politike v škodo države. Kakor nad g. Radićem, pa se tako nepremišljeno govoriče že sedaj hudo maščuje tudi nad g. Korošcem.

Prepoved vseh nedeljskih volilnih shodov v Zagrebu

— Zagreb, 27. avgusta. Za jutrišnje nedeljo je bilo sklicanih cela vrsta volilnih shodov. To je zadnja nedelja pred občinskimi volitvami in so zato nameravale skoraj vse stranke prirediti jutri manifestacijska zborovanja. Na splošno presenečenje pa je policija, baje po nalogu notranjega ministra, danes vse jutrišnje shode prepovedala, češ da se je hiti nemir.

Izgredi v Franciji se nadaljujejo

Bomba v plesni dvorani v Nici

— Cherbourg 27. avgusta. Pred ameriškim konzulatom je prišlo sinoči do krvavih demonstracij. Več tisoč demonstrantov je skušalo navaliti na konzulat. Policija na konjih je skušala demonstrante razpršiti, toda ti so se postavili v bran, napadli policijo s kamenjem in zgradili barikade. Se-le ko je policija dobila ojačenja, se ji je posrečilo razgnati množice in vzpostaviti red. Več redarjev je bilo ranjenih.

— Pariz, 27. avgusta. »Le Matin« poroča, da je notranji minister sklenil, da izžene iz Francije vse one tuje, ki se udeležujejo demonstracij.

— Nica, 27. avgusta. V plesni dvorani Juan des Pissis je sinoči o priliki neke zabave eksplodirala bomba. Učinek je bil strahovit. Popokale so vse šipe in udri se je strop. Več oseb je bilo ubitih, preko 50 oseb pa težko ranjenih. O atentatorju ni sledu, domneva pa se, da gre za anarhistično akcijo, ker je bilo na zabavi tudi večje število Američanov.

PREKOCEANSKI POLET IZ KANADE V ANGLIJO

— Ottawa, 27. avgusta. Kapetan Tully in poročnik Redcliffe sta opremila svoje letalo z vsem potrebnim in poletita takoj v London, ko nastopijo ugodne vremenske prilike.

Priprave za pogreb Sacca in Vanzettija

Neprestan ogromen naval na mrtvašnico. — Izgredi nad policijo. — K jutrišnjim pogrebnim svečanostim pričakujejo ogromnega navala. — Vojaštvo in policija v pripravljenosti.

Boston, 27. avgusta. Včeraj popoldne je italijanski kipar Antonio Salami posnel mrtvaške maske Sacca in Vanzettija. K mrtvašnici, v kateri ležita trupli obeh justificirancev, romajo neprestano velike množice. Stalno je zbranih pred mrtvašnico nad 5000 oseb in policija ima mnogo dela in truda, da vzdržuje red. Sinoči je prišlo zopet do velikih demonstracij, ker je hotela policija aretirati neko žensko, ki je kritizirala postopanje ameriške justice. Množica se je zavzela za aretiranko in napadla policijo, ki je morala rabiti orožje. Policija je nato izpraznila pokopališče, pozneje pa je bil dostop k mrtvašnici zopet dovoljen.

Za jutrišnje pogrebne svečanosti so v teku velike priprave. Iz vseh večjih mest

pridejo delavsko deputacije, da se udeležijo pogreba. Dovoljeni bodo le govori, ki jih bo policija prej cenzurirala, a še ti samo v omejenem številu. Ker pričakujejo oblasti jutri velik naval delavskih množic in ker se je bati, da pride pri pogrebu ali po pogrebnih svečanostih in o priliki popoldanskih žalnih manifestacij do izgrede, je alarmirana vsa bostonska garnizija, ki je v strogi pripravljenosti. Policija je dobila ojačenja, vojaštvo pa bo pripravljeno po raznih delih mesta, da lahko v slučaju potrebe takoj intervenira. Tekom zadnjih dni je prispelo v Boston tudi večje število oklopnih avtomobilov. Oblasti so odločene, da za vsako ceno preprečijo večje izgrede.

General Gajda aretiran

Snoči je bil v Prahi aretiran general Gajda z dvema drugima fašistovskima voditeljema. — Fašisti dolže vlado, da je sama inscenirala tatvino dokumentov o Gajdovi aferi. — Demonstracije v Prahi.

— Praga, 27. avgusta. Včeraj pozno zvečer je bil na svojem stanovanju aretiran general Gajda in odveden na policijo, kjer so ga pozno v noč zasliševali. Domneva se, da je njegova aretacija v zvezi z dokumenti in spisi, ki so bili zaplenjeni v tajništvu fašistovske stranke. Ob enem sta bila aretirana tudi glavni urednik fašistovskega glasila Srepan in član direktorija Zastera. Ko so fašisti zvedeli za aretacijo svojega vrhovnega šefa, so priredili pred poslopjem policijske direkcije velike demonstracije in zahtevali, da generala Gajdo takoj izpuste. Policija je demonstrante s silo razgnala. Več oseb je bilo aretiranih.

Fašistovski listi trdijo, da je napad na ministerialnega svetnika Borela insceniral ministerstvo notranjih zadev samo, da bi na ta način dobilo povod za postopanje proti fašistom in njihovim organizacijam.

Današnji listi poročajo, da so bili vsi pri dr. Borelu zaplenjeni dokumenti in njegova privatna pisma včeraj po pošti vrnjeni ministrstvu za narodno obrambo. Zatrjuje pa se, da so jih fašisti poprej fotografirali in posnetke dali po notarju legalizirati. V zvezi s to afero je bilo doslej aretiranih 15 oseb, med njimi tudi več takih, ki so

igrali v praški družbi odlično vlogo.

Postopanje vlade in policije proti fašistom je povzročilo pravzaprav paniko med državnim uradništvom. Mnogo državnih uradnikov je bilo včlanjenih pri fašistovski stranki. Ko je policija sedaj zaplenila seznam članov in je postalo njihovo članstvo očito, so začeli zadnje dni trumoma podajati izjave, da izstopajo iz stranke.

Protifašistovski krogi zahtevajo od vlade kar najodločnejše postopanje proti fašistom in razpust vseh fašistovskih organizacij. Izgleda, da bo iz Gajdove afere zopet nastala velika politična aferi, ki bo zavzela večje dimenzije in ki lahko dovede do težkih notranjih bojov, ker fašisti na drugi strani naglašajo, da so dovolj močni, da se zoperstavijo terorju s strani vlade.

Razpust fašistovskih organizacij?

— Praga, 27. avgusta. Kakor se doznava v dobro informiranih krogih, bo vlada brzo, kmalo še danes objavila naredbi o razpustu čeških fašistovskih organizacij. Tozadevni sklep je bil pripravljen že pred sedanjim novo afero generala Gajde, ker češki fašisti v svojem programu zanikajo sedanjim demokratskim ustroj države.

Cecil s tako politiko ne strinja, je podal ostavko na svoje mesto v vladi in na nadaljnjo zastopstvo Anglije v Društvu narodov. Ta korak je tem pomembnejši, ker se sestane začetkom septembra Društvo narodov k svojem letnemu zasedanju in se bo pri tej priliki med zunanjimi ministri odločeno poedinih delegacijami reševalo tudi vprašanje poreske okupacije.

REDUKCIJA OKUPACIJSKIH ČET V PORENJU

— Pariz, 27. avgusta. Včeraj je dospela oficijelna nota angleške vlade glede redukcije okupacijske armade v Porenju. Ta nota je tvorila predmet včerajšnje seje ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika republike Doumerguea. V poučenih krogih se računa, da bo Francija pristala na znižanje svojih čet za 8.000, tako da je upati, da bo to vprašanje povoljno rešeno.

DVA NEMSKA LETALCA IZGINILA

— Braunschweig, 27. avgusta. Tukaj so vsi znameniti radi usode letalca Redfema in njegovega spremljevalca, ki sta poleta iz Braunschweiga v Brazilijo. Bojilo se, da sta se nad oceanom ponesrečila. Odkar sta odletela, to je od četrtega, ni o njih nobenih vesti. Neka ladja ju je baje videla 300 milj vzhodno od otoka Bahianas v četrtek popoldne. Letalca sta nameravala dospeti v Rio de Janeiro v soboto okoli polnoči, a ju še do sinoči ni bilo in tudi ni nikake vesti, kaj je z njima.

KATASTROFA V JAPONSKI MORNARICI

Tokio, 27. avgusta. Pri katastrofi, ki se je pripetila minuli torek o priliki manevrov japonske mornarice je utonilo 119 oseb, med katerimi je 11 oficirjev.

POTRES NA JAPONSKEM

Tokio, 27. avgusta. Uradno se poroča, da je potres v provinci Formosi zahteval 11 človeških žrtev. Okoli 50 oseb je bilo težko ranjenih in 950 hiš porušeno.

Silovit učinek strele v Vodmatu

Včeraj smo kratko javili, kako je opoldne strela porušila enodružinsko hišo poslovnice pri tvrdki J. Gorec g. Fr. Ogrina v Ribniški ulici v Udmatu tik železniške proge. Opoldne je nastal silen naliiv, ki je po drevoredih napravil delno škodo, kajti sklestil je mnogo vej s kostonjem in drugih dreves. Naliiv je trajal približno pol ure, nakar je zasijalo solnce in se je zopet zjasnilo. Sploh je bil včerajšnji dan v vremenskem pogledu izredno zanimiv. Med naliivom je močno grmel in treskalo. Okoli 12.15 je prebivalce v Udmatu prestrašil silen pok, kateremu je sledilo splošno razburjenje. Začuli so se obupni klici: »Gori! Gori!« Kmalu se je raznesla vest, da je strela udarila v hišo gosp. Frana Ogrina. Zračni pritisk strele je bil silovit. Strela je razmetala s strehe Ogrinove hiše vso opremo. Nato je prodrla strop v shrambo in tam divjala dalje v dveh sobah, ki ju je deloma osmodila, deloma pa pokvarila strop. Tudi pohištvo je močno poškodovano.

V usodnem trenutku je ga. Amalija Ogrin kuhala kosilo v kuhinji. Stala je pri štedilniku. Njen sinček, trinajletni Dušan, se je igral na tleh v bližini kuhinjskih vrat, ki so bila zaprta. Pritisk strele na kuhinjska vrata pa je bil tako močan, da jih je naravnost pri kraju prekal in vrget proti gospodinj in dekcu. Oba je pritisk vrget na tla in ga. Amalija je trenutno oglušila ter ni ničesar čutila. Ko je čez nekaj minut prišla k sebi, je začela nežen glasek svojega sinčka: »Mamica! Mamica!« Ozrla se je ter zagledala svojega sinčka na tleh pod vrati. Prišla ga je in bežala na vrt, klicajoč: »Gori! Gori!« Požar k sreči ni nastal, pač pa so se nekoliko ozgala vrata in podboji. Sosede so prihiteli ter pogasile ogenj.

Strela je bila tako učinkovita, da je med drugim pokvarila vodovod in vodovodno pipo deloma kar stopila. Popokale so vse okenske šipe. Nekoliko sta bili poškodovani tudi sosedni hiši, Virantova in Taborskega. Po katastrofi se je zbralo okoli hiše mnogo gledalcev iz Udmata. G. Fran Ogrin je zavaroval na vsoto, s katero mu bo mogoče popraviti porušeno hišo. Popoldne so prišli krovič, ki so deloma pokrili hišo, tako da ima družina zaslišno zavetje. G. Fr. Ogrin je bil v trenutku, ko je udarila strela, še zaposlen pri tvrdki J. Gorec na Gosposvetski cesti.

Mariborski občinski svet

V petek zvečer se je po daljšem času vršila seja občinskega sveta, ki je potekla v stvarni razpravi in sprejemanju stavljenih predlogov. Med drugim je občinski svet odobril za sprejem westfalskih Slovencev, ki poselijo te dni svojo domovino, 10.000 Din. Na predlog socialistov se je občinski svet izjavil za podaljšanje stanovanjske zaštite po 1. novembru. Nadalje je bilo sklenjeno, da se najame, posojilo v znesku 1.900.000 Din za kanalizacijo meljskega predmestja. Odobren je bil nadalje kredit 220.000 Din za popravilo trotoarjev. Na predlog zdravstvenega odseka se poveča otroško igrišče v Ljudskem vrtu in v to svrhu odzame igrišče spornike klub. Rapid, ki dobi primerno namestilo na igrišču obrtnega odseka se občinski svet izjavil za krajevno potrebo za čistočev podružnice Tiskovne zaluge v Ljubljani. Važen je sklep, da se premeste mesarske stojnice s starega dela v novi del Glavnega trga, špeharji pa dobe okoližano mesto na starem Glavnem trgu, tako da bo promet na Korški cesti tudi ob »redah in sobotah prost, dočim so ga doslej ovirali špeharski vozovi in mesarske stojnice.

ZAKAJ SO ČEVLI V AMERIKI DRAGI

— Newyork, 2. avgusta. Društvo trgovcev z obuvalom je objavilo, da leži vzrok naraščanja draginje obuval v tem, da postaja vedno več vegetarijancev in da vsled tega primanjkuje kože, ker se zakolje mnogo manj živine. Radi pomanjkanja kože pa naraščajo cene.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA. Ljubljanska bora danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.95, Dunaj 800.50, Berlin 13.535, Milan 303, London 276.25, Newyork 56.75, Pariz 222.75, Praga 168.55.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: London 276.25, Newyork 56.75, Pariz 222.75 — 223, Milan 309.50, Curih 10.95, Berlin 13.535—13.54, Dunaj 800.25—800.50, Praga 168.50—168.55.

Effekt. 20dst. drž. posojilo 86—86.50, Voja škoda 393.50—354.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.135, London 25.2125, Newyork 518.60, Pariz 20.33, Milan 20.06, Berlin 133.32, Praga 18.37.

Gimnazija v Murski Soboti okrnjena

Po krivdi klerikalcev in radikalov je gimnazija v Murski Soboti reducirana na štiri razrede, namesto da bi postala popolna. — Klerikalna neiskrenost in lažljivost.

Dne 2. julija smo opozorili, da smejo na podlagi čl. 138 in 139 finančnega zakona za leto 1927-28 v bodoče obstojati samo nižje gimnazije s štirimi razredi in popolne z osmimi razredi in da se morajo vse ostale gimnazije (petrazredne, šestrazredne itd.) reducirati na štiri razrede.

Takrat smo opozorili, da imamo v Sloveniji nepopolno gimnazijo samo v Murski Soboti, ki ima sedem razredov ter bi imela postati popolna. Povdarili smo, da bi redukcija gimnazije v Murski Soboti pomenila hud udarec za siromašno prebivalstvo, kajti večina prebivalstva je bilo omogočeno študiranje le zato, ker so lahko posejali gimnazijo v Murski Soboti, ki je edina srednja šola v Prekmurju.

»Slovenec« je takrat odgovoril, da o redukciji gimnazije v Murski Soboti sploh ne more biti govora. Trdil je, da gre le za izvršitev malenkostnih formalnosti, da ostane ta zavod neokrnjen, in 5. avgusta je še celo poročal, da je klerikalni poslanec Vesenjak že rešil gimnazijo v Murski Soboti in da je prosvetno ministristvo že vse odredilo, da ostane neokrnjena!

Naš list je opozoril, da zakon ne določa nobenih izjem, ker pa so klerikalci v svojih listih, tudi v Kleklovih »Novinah«, tako kategorično zatrjevali, da se murskosebna gimnazija ne bo reducirala, smo bili prepričani, da so klerikalci s pomočjo prijateljskega pakta z min. predsednikom Vukičevićem res pregovorili sedanjo vladu, da ne bo izvršila omenjene določbe finančnega zakona v polnem obsegu, kakor že tudi mnogo drugih zakonov ni.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Hajdukinja Stoja na Dunaju? — Samomor užaljene žene. — Krvav pretep med cigani in seljaki. — Mesar ubil svojega vajenca.

Čestita mati Venerija Perić, upraviteljica ženske kaznilnice na Savski cesti v Zagrebu, je prejela v nedeljo opoldne z Dunaja razglednico s sliko dunajskega rotovža. Razglednica je datirana 15. t. m. in se glasi:

— Časna majka, bodi zdrava! Kar se tiče mene, moram javiti, da sem zdrava in mi je dobro. Zdravja želim tudi vam. Onega jutra, ko sem odšla od vas, sem videla solzo v vašem očesu. Žal mi je bilo, vendar mislim, da vam nisem storila nič hudega, ker imam pravico do življenja in nisem nikomur storila krivice. Zakaj bi nedolžna hiral v temnici? Edini moj greh je bil, da nisem mogla trpeti krivice. Osebo se vam zahvaljujem, ker ste bili z mano dobri, sovraživ pa vsako nasilje. Zbogom, Stoja Marković.

Istega dne je mati Venerija oddala razglednico policiji. Upraviteljica je Stojino videla večkrat, kako piše, a pisala je vedno s svinčnikom. Razglednica je pa bila pisana s črnilom. Mogoče je Stoja radi tega malo spremeniла svojo pisavo. Pozna se tudi, da je naslov napisala druga roka. Ker karta ni pisana v čistem črnogorskem narečju, se ne ve gotovo, če jo je napisala Stoja. Ali pa je pisala na narekovanje drugega. Policija je celo mnenja, da je bila karta napisana v jugoslaviji in oddana na Dunaju, da bi se zabrisala vsaka sled za Stojino. Mati Venerija je izjavila, da ni jokala, ko je Stoja zbežala iz kaznilnice. Predstojnica je zelo stroga s kaznjencami in kratki sočustvuje z njimi. Usodnega dne, ko se je Stoja razgovarjala z bratom pod oknom, je predstojnica sedela na divanu v sobi in slišala vsako besedo. Brat Raduljo ji je rekel, da ji bo pošiljal mesečno primerni znesek, da bo zaprosil Kolo sester in ministrstvo pravde, da se ji kaznen izpregleda. Razgovor med Stojino in bratom je tedaj morda ganil tudi predstojnico, da so ji solze stopile v oči. Stoja bi morala odsedeti celih 20 let v kaznilnici. Zanimivo je, da so že dan pred Stojino

nim begom videli pred kaznilnico avto. Na dvorišču kaznilnice se je čulo življenje in na glavnih vratih je nekdo pozvonil. Ta vrata se pa ne odpirajo in je vhod pri stranskih malih vratih. Zvonjenje in življenje se je čul v trenutku, ko so se kaznjence vračale z večernega sprehoda v kaznilnico. Stoja je tedaj obstala in stopila iz vrste nekolikokrat, tako da so jo morali opominjati. Najbrže je bilo že ta dan vse pripravljeno za beg.

V Kruševcu se je v sredo popoldne odigrala nenavadna rodbinska tragedija. Pri Stanislavi Savičevi, ženi spediterja, je bilo na posetu nekaj žensk, ko je prišel mimo njen mož, da bi z vozom odpeljal neke stvari. Žena mu je nekaj rekla, na kar ji je mož odgovoril: »Molči ti, ki si nepoštena ženska!« Ker je ženi to rekel pred vsemi njenimi tovarišicami, je jo silno razžalilo in za to ga je vprašala: »Jaz da sem nepoštena ženska?« Mož je na vprašanje pritrdil, Stanislava pa je potegnila iz neder nož ter si ga zasadila v srce, vsled česar je takoj nastopila smrt. V preiskavi se je dognalo, da sta se Stanislava in njen mož Jovan Savič že delj časa prepirala in da je žena že par dni nosila seboj nož in mislila na samomor.

V selu Dolenji Ivanec je bil pred dnevi umorjen kmet Stjepan Beluhan iz vasi Brdovca. Štirje seljaki iz Brdovca, Vanjarek, Vuzič, Simunič in Beluhan so se vračali s sejma domov. Na cesti pri Dolenjem Ivanecu so našli na cigansko taborišče in se začeli izdosedaj še neznanih vzrokov pripravljati s cigani. Posebno so se izkazali trije cigani Janko, Joža in Miško Nikolič. Ti trije so pričeli prepir in napadli s kolci, sekirami in nožem popolnoma neoborožene seljake. Razvila se je prava bitka, v kateri je Beluhan dobil tako težke poškodbe, da je skoro nato izdihnil. Ostali kmetje so le lahko poškodovani. Cigane so naposled prepo-

dili in prenesli mrtvega Beluhana domov. Obvestili so tudi takoj orožnike in zdravnika iz Zaprrešča, ki je pozval na lice mesta sodno zdravniško komisijo iz Zagreba. Dvojico Janka in Miška Nikoliča so takoj aretirali. Oba sta priznala čin in so ju izročili sodišču v Zagrebu. Tretjega cigana, ki je zbežal, orožniki iščejo.

★
V Stari Moravici pri Pačirju so te dni odkrili grozen zločin, ki se je dogodil pred dva in pol meseca. Nekega večera je mesar Lajoš Punyi kral živino za svojo mesnico. Pri delu se je nekaj razjezil nad svojim vajencem Jovanom Palaszyem, pograbil je sekuro in ga udaril po glavi, da se je takoj okrvavljen in nezavesten zgrudil na tla. Morebiti bi ostal vajenec še živ, ako bi ga gospodar v svoji jezi ne zabodel še z nožem. Ko se je pomiril, je spoznal, kaj je storil, in da bi zločin prikril, je ubitega vajenca zakopal v domačem gnojišču. Takoj naslednjega dne je njegova žena odšla na policijo ter sporočila, da je vajenec izginil. Pripovedovala je, da mu je ukazala izvršiti neko delo, kar pa ni storil, vsled česar ga je v jezi opsovala. Ker se ni pustil psovati, je pobral svoje stvari in odšel. Isto je pripovedovala tudi staršem vajenca. Policija je izginulega vajenca povsod iskala brez uspeha in ker ga ni našla, je začela sumiti mesarja ter je izvršila pri njem hišno preiskavo. Ko so razkopali gnojišče, so našli truplo ubitega vajenca. Mesar je bil takoj aretiran, zagovarja pa se, da ni imel namena ubiti vajenca in da se je vse zgodilo slučajno.

Sport

15letnica SK Slovana

To dni proslavi 15letnico svojega obstoja SK Slovan, poleg SK Ilirije najstarejši slovenski športni klub. 15 let v življenju zasebnika ni veliko, v obstoju športnega kluba je pa to dolga doba in zato je potrebno, da podamo kratko zgodovino o nastanku in delovanju športnega kluba.

SK Slovan je bil ustanovljen jeseni leta 1912. Njegov predhodnik, odnosno večina njegovega članstva se je rekrutirala iz kluba »Vzajemnost«. Klub »Vzajemnost« je bil ustanovljen že l. 1911, javno pa se je udeleževal šele l. 1912. Igral je svojo prvo tekmo v Kranju, kjer pa je bila »Vzajemnost« občutno poražena. Bilo je to o počincah in večino Kranjčanov so tvorili Ilirijanci iz Ljubljane, ki so se nahajali na počincah v Kranju. »Vzajemnost« je odigrala nato še dve ali tri tekme, nakar je nastala v klubu kriza. Prišlo je do likvidacije društva, a istočasno je bil ustanovljen v zvezi s takratnim športnim odsekom N. D. 6. nov športni klub, Slovan. Slovan je sprva tekmoval le z domačimi klubi, med katerimi je bila Ilirija seveda favorit, vobče pa ni prišlo do večjega razmaha v klubovem življenju. Materijalni dohodki kluba so bili kaj pišli in zato je umetno, da je bilo njegovo delovanje skromno in umerno. Javnost sama pa takrat za sport ni imela velikega uumevanja in zlasti »branje« žoge je smatrala za nesmiselnost.

Vojna je klubovo delovanje seveda prekinila, ves sport je zamrl. Tudi prekrat je našel Slovanovec neprimernost. — Toda članstvo, kar ga ni padlo v vojno, se je pričelo polagoma zbirati in kmalu je imel Slovan zbrano lepo gardo odličnih delavcev in športnikov. Klub se je tudi fuzijiral z Olimpijo, kar je znatno ojačilo njegove vrste. Mestna občina je dala Slovanu na razpolago prostor, kjer stoji danes Ljubljanski vselejem. S tem je bilo začasno rešeno eno glavnih vprašanj. Klub je pričel agilno delovati, marljivo trenirati so kmalu dvignili moštvo, da se je povzpelo na visoko stopnjo ter je bilo nevaren tekmeec Iliriji. Med Slovanom in Ilirijo so se bili ogorenji boji na zelenem polju, ostali odnosi obeh klubov pa so bili zelo prišerni.

L. 1921. pa je Slovana zadel težak udarec. Mestna občina mu je odvzela prostor in cvetoče delovanje kluba je bilo na mah uničeno. Slovan je rapidno nazadovol in dogodilo se je celo, da ga je moral LNP za sezono 1922/23 oprostiti prvenstvenega tekmovalja.

V letu 1923. pa je za Slovana napočila nova doba, era prenojenja. Slovan je stopil v tesne stike s Češko obci, bratje Čehi so dali klubu potrebno moralno pomoč in inicijativno in klub se je zopet lepo razvijal. Seveda ni bilo računati na napredek mo-

štva, kajti Slovan je bil brez igrišča in to je zelo deprijujoče vplivalo na članstvo. L. 1926. je gerentski svet, obstoječ iz gg. dr. Puca, Turka in Likozarja, Slovanu nazkazal bivšo sokolsko zletno telovadnico za igrišče. Toren je zelo pripraven, ima lepo lego, treba pa ga bo še planirati, ograditi itd. Klub upa, da bo še tekom letošnjega leta postavil igrišče v stanje, da bo odgovarjalo vsem športnim in higijenskim zahtevam in da bo sposobno za javne prireditve.

Klub ima danes dve sekciji, nogometno in težkoatletsko. Nogomet je bil na višini do l. 1922., v letih 1923/25 pa je nastala stagnacija in moštvo je kvalitativno nazadovalo. L. 1925. je sledila rehabilitacija Slovana, ki je zopet prešel v prvi razred in je bil zopet treh oreh obema vodilnima kluboma, Iliriji in Primorju. Tudi danes je moštvo v izvrstni formi in obeta za jesenski start nevarnega nasprotnika. Težkoatletska sekcija se radi pomanjkanja gmočnih sredstev ni mogla prav uveljaviti, vendar je razvila veliko agilnost ter je v propagandnem pogledu storila svojo dolžnost. V zadnjem času je bila ustanovljena tudi hazenska sekcija, ki pa še ni nastopila v javnosti. Omeniti je še interno delo Slovana. — Klub prireja vsako leto Športni Karneval, ki je že tradicionalna prireditev, sodeloval pa je tudi pri akciji za podporo Sokola I., ko je ta gradil svoj dom.

Po vojni, od l. 1919. dalje pa do danes je Slovan odigral poleg velikega števila domačih tudi 3 mednarodne tekme. Skupni score vseh tekem znaša 416 : 404 goli v korist Slovana. Da je klub vobče lahko obstojal, je tudi velika zasluga SK Ilirije, ki ga je moralno in materijelno podpirala in mu stavila igrišče vedno na razpolago. Nedvomno je SK Slovan mnogo pripomogel k splošnemu razmahu slovenskega sporta in njegovo delo je bilo vsezo uspešno. Jubilantno želimo tudi mi, da vztraja na začrtani poti, dolžnost javnosti pa je, da vrli klub materijalno in moralno podpre!

★
S. K. Jadran. Radi tekme proti S. K. Elanu, v Novem mestu morajo biti v nedeljo dne 28. t. m. ob 6. uri zjutraj na dolinskem kolodvoru sledeči igralci: Logar Stane, Logar Peter, Bončina, Sava, Carl, Znidarič Kern, Rogac, Gärtner, Ladis, Januš I in II, Cemažar in Bracar. Točno in vsil! Odhod ob vsakem vremenu! — Kapetan.

— Motoklub »Ljubljana« vabi člane za nedeljo 28. t. m. na celodnevni izlet čez Turjak, Vel. Lašče in Cerkljškemu jezeru. Tu se ravno sedaj nudi prilika ogledati si čudoviti Kraški teren to je žrela, kjer je jezero sedaj usahnulo. Ker si športna komisija prizadeva poleg golfite motoklističnega sporta tudi spoznavanje ožje domovine si nadeja obile udeležbe. Zbirališče pred kavarno Europa. Odhod ob 7. uri.

Šah

Šahovski turnir v Karlovcu

XI. kolo.

V XI. kolu šahovskega turnirja v Karlovcu sta najprej Nedeljkovi in Ačimovič remisirala, dočim je Agapijev matiral Abrahama po peti potezi. Pirc še nadalje vodi. Porazil je Kurdjukova, medtem ko je dr. Singer z Jonkejem samo remisiral. Bošan je najnevarnejši tekmeec Pirc. Zmagal je nad Grenčarskim in dosegel osem točk, torej samo pol manj nego Pirc. Vidmar je remisiral s Tothom, Filipčič pa je zmagal nad Fritzem. Partija Židovec-Rupnik je bila prekinjena. Stanje po XI. kolu je nastopno: Pirc 8 in pol, Bošan 8, dr. Singer 7, Filipčič 6, Ačimovič, Agapijev 5 in pol, Vidmar 5, Židovec (2), Rupnik (1), 4, Kurdjukov 3, Grenčarski 2 in pol.

XII. kolo.

Dvanajsto kolo šahovskega turnirja v Karlovcu je prineslo senzacijo. Vodeči Pirc je kapituliral pred Vidmarjem. Bošan je imel srečo. V končnici, ki se je zdelo zanj izgubljeno, je zmagal nad Agapijevim in tako z 9 točkami prešel v vodstvo. Doktor Singer je zmagal nad Ačimovičem, bil pa je že v opasni poziciji. Toth je izgubil proti inž. Fritzu, a Jonke proti Kurdjukovu, Rupnik je s par potezami matiral Grenčarskega. Abraham in Nedeljkovič sta remisirala, partija Filipčič-Zidovec pa se nadaljuje. Prekinjena partija Rupnik-Zidovec je končala z zmago Židovca. Vnaprej odigrana partija Grenčarski-Nedeljkovič je končala remis. Stanje po XII. kolu je na-

stopno: Bošan 9, Pirc 8 in pol, dr. Singer 8, Filipčič 6 (1), Toth in Nedeljkovič po 6 in pol, Vidmar, Jonke 6, Ačimovič, Agapijev po 5 in pol, Fritiz 5 (1), Židovec 5 (2), Rupnik 5, Abraham 4 in pol, Kurdjukov 4, Grenčarski 2 in pol.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 27. avgusta 1927; katoličani Josip; pravoslavni: 14. avgusta, Mihej. Jutri: Nedelja, 28. avgusta 1927; katoličani: Avgust; 15. avgusta Usp. Bog. G.

DANASJNE PRIREDITVE.

Kino Matice: »Karijera gospodične Irene«.

PRIREDTIVE V NEDELJO.

Kino Matice: »Karijera gospodične Irene«.

DEZURNE LEKARNE.

Danas in jutri: Ramor, Miklošičeva cesta; Trnkoczy, Mestni trg.

ZA NASE NAROCNIKE.

Danes so na vrsti naročniki serij K in L.

Za počit!

Kdor se hoče zabavati, naj vzame v roke včerajšnjo in današnjo številko dopoldanskega klerikalnega dnevnika v Ljubljani in si prečita fantazije o razdoru v SDS. Včeraj je bil velik hallo: v SDS je zmagala klika; Ribnikar je dobil stranko v svoje roke, idealni in požrtvovalni, nad vse simpatični Josip Turk je bil grdo in nevhvalno iztisnjen iz kandidatne liste za občinske volitve, da se je na njegovo mesto vsedel novi diktator Ribnikar. I. d. Včeraj pa smo objavili napredno kandidatno listo za ljubljanske občinske volitve. In na njej, o joj, ni Ribnikarja, niti na drugem, niti na tretjem in ne na 49. mestu. Pač pa je na njej Josip Turk, ki je po lastnem priznanju drugega ljubljanskega klerikalnega glasila eden najbolj simpatičnih somišljenikov SDS. Včeraj je bil razdor v SDS zato, ker je g. Ribnikar izintrigiral g. Turka, danes pa je zato, ker je g. Turk izintrigiral g. Ribnikarja. Saj je vseeno, samo da je razdor tu in da se nerodni klerikalni pomočniki lahko zopet enkrat osmeši...

20letnica Obrtniškega društva

Jutri, v nedeljo, proslavi Obrtniško društvo 20letnico svojega obstoja. Ustanovljeno je bilo l. 1907. kot »Slovensko obrtno društvo« z namenom, da zbira pod svoje okrilje slovenske obrtnike ter tudi med njimi ne le stanovsko, marveč tudi narodno zavest. Med prvimi delavci, ki so živahno širili idejo organizacije med našim obrtništvom, sta bila gg. dr. Fran Windischer in Engelbert Franchetti.

Med vojno je društvo začasno ustavilo svoje delovanje pod pritiskom tedanjega nasilnega avstrijskega režima, a se je takoj po vojni zopet oživilo. V prvem odboru po vojni so bili gg. Engelbert Franchetti, Fran Ravnikar, Ivan Zakotnik, Dragotin Hribar, Fran Breskvar, Iván Jakopič, inž. Milan Suklje in drugi. Iz društva se je postavil tudi konzorcij, ki je začel izdajati »Obrtni vestnik«. Nekaj let po ustanovitvi se je društvo spremenilo v »Napredno obrtniško društvo«. Predsednik mu je bil za služni g. Josip Turk, katerega je Obrtniško društvo imenovalo za svojega častnega predsednika. Poslevodeči podpredsednik pa je bil takrat g. Ivan Rebek, ki je po odstopu g. Josipa Turka prevzel predsedstvo. Pod njegovim predsedstvom je društvo naglo napredovalo. Odbor društva je sprevlel, da mora biti društvo strogo na stališču stanovskih interesov in nepolitično. Zato se je pred leti na izrednem občnem zboru spremenilo v »Obrtniško društvo v Ljubljani« ter spremenilo društvena pravila v tem smislu. Število članstva je stalno naraščalo ter šteje sedaj nad 200 organiziranih in stanovsko zavednih obrtnikov. — Društvo si je ustanovilo tudi svoj pevski zbor, dalje gospodarsko-politični, prireditveni in mladinski odsek, ki skrbijo za razmah društva in varujejo in javnosti interese našega obrtništva.

Odličnemu stanovskemu društvu želimo ob 20letnici obilo uspeha na začrtani poti, vsem, ki so s svojim požrtvovalnim delom pripomogli, da se je ta krepka organizacija našega obrtništva tako lepo razvila, pa želimo, da bi jih usoda ohranila jubilantu v podporu in vzpodbudo še mnogo let.

Hugo Bettauer:

42

Najlepša žena sveta

Prispel sem pred štirinajstimi dnevi z enim dolarjem v žepu. Začel sem te takoj iskati. Ko sem zagledal ogromne palače, se mi je kar zavrtelo v glavi od samega začudenja. Hotel sem te videti in te naprositi, da bi mi po možnosti priskrbel kakršno-koli službo. Toda tebe ni bilo v Newyorku in le s težavo sem zvedel za tvoje sedanje bivališče in točen naslov. Saj veš, da ne znam niti besedice angleščine in povrh ne izgledam baš zaupljivo.

Kaj sem hotel storiti Ali naj ti pišem? Ti bi mi bila poslala denarja, a baš tega nočem. Razen tega pa sem imel tudi hrepenenje po tebi. Moral sem te za vsako ceno videti in govoriti s teboj. Zato sem se kar odločil, vzlet nogo na ramo in preromal teh par sto kilometrov peš.

Štirinajst dni sem bil na potu. Spotoma sem obiskoval farmerje, kjer pokazal svoj slikarski kovček, čopče in paleto ter jim dal z znaki razumeti, da jih za prenočišče in večerjo naslikam z vso družino vred.

Slo je še precej dobro. Ni mi bilo

treba več stradati in tudi stredo sem imel. Le moji čevlji se niso strinjali s takimi štrpavicami in so odpovedali nadaljno službo.

Danes sem pozno zvečer dospel v Newport in opazil, da je pri vas velika veselica. Cele ure sem stal ob ograji in opazoval umetne ognje in fine dame in gospode. Samo tebe nisem nikjer videl. — Doma pa sem te začel iskat. — Ti si stopala v družbi dveh gospodov nedaleč od ograje, kjer sem stal. Tedaj nisem mogel več zdržati. Stopil sem k vratom, pozvonil — osil, naj me puste notri. Toda vaš črni vratar me ni razumel. Očividno me je imel za kakega ameriškega »trampsa«. Dal mi je broc in me sunil v prsa, da sem daleč odfrčal.

Toda hotel in moral sem s teboj govoriti. Pa sem si mislil, če ne smem skozi vrata, grem pa preko plotu in sem začel plezati čez ograjo. Komaj sem bil na vrhu in z eno nogo notri, z drugo pa še zunaj, sta me v besnem lajanju napadla dva psa. Kaj se je potem dalje zgodilo z menoj, ne vem. Vem le to, da ležim tukaj v krasni sobani, da sediš ti ob moji postelji in da si gotovo sedaj name zelo huda...

Franci so kapale debele solze iz oči. — Ne, ne, Rolfi! prav nič nisem huda. Zelo se veselim, da si tudi ti tukaj. Napravila te bom zopet zdravega.

potem pa ostaneš tukaj v Ameriki in postaneš slaven in bogat slikar in umetnik.

Rolf se je veselo in zadovoljno nasmehnil, kakor mali dečko, potem pa je postal zopet zelo resen.

— A tvoj mož? Kaj poroče on k temu?

— Henry je plemenit in dober človek. Vse mu povem in prepričana sem, da ti pomaga.

Rolf je nato kmalu zopet zaspal. Franci ga je pripravila bolničarki, sama pa je odhitela h Garricku, ki je ravno hotel sesti v letalo, da bi se s Fredom vrnil v Newyork. Naglo mu je Franci razložila zgodbo svojega mladinskega prijatelja. Fred je pritrjevalno prikimal.

— Dober dečko je, mi mu že pomagamo zopet na noge!

Garrick pa je ostal miren in resen. V njegovem srcu se je borilo sočutje z ljubosumnostjo, toda na zunaj mu ni bilo ničesar poznati. Končno je zmagalo pri njem vitoštvo.

— Stori, kar smatraš za dobro in pravilno. Franci! Razume se, da je mlad slikar odslej tudi pod mojim osebnim varstvom. Neprijetno mi je le to, da bodo imeli naši novinarji zopet dovolj snovi za nove senzacije.

Franci se je polna hvaležnosti vrgla Garricku okrog vratu in skrila svojo

kodrasno glavico na njegovih prsih. Nežno se je sklonil Henry k njej in jo poljubil na čelo.

Imel je prav. Listi so obavljali cele kolone senzacionalnih poročil o dogodku v Garrickovem parku in nek iznajdljivi gledališki menažer je napisal celo ganljivo melodramo.

Garrick pa se je čimdalje bolj umikal svoji ženi in dogajalo se je, da niti ob nedeljah ni več prihajal v Newport. In kadar je prišel in videl, da je Franci v družbi z mladim, okrevajočim prijateljem postala zopet veselo, razposajeno dekle, ga je vselej zbudilo pri srcu in instinktivno je čutil, da mu ljubljeno bitje vedno bolj uhaja...

4. poglavje.

Franci potule na Dunaj.

Madi dunajski slikar je napravil v Ameriki karijero. Njegovi nenavadni doživljaji in bombastična poročila listov so vzbudila v vseh krogih veliko pozornost in fantazijo Američank. Poleg tega pa ga je tudi še Franci uvedla v njihove kroge.

Septembra, ko se je začel Newport prazniti in se je znova pričela sezona v Newyorku, je priredil Rolf Hormann v newyorskem umetniškem salonu malo razstavo svojih del. Razstava je vzbudila veliko pozornost. Listi so prišli o njej zelo pohvalne in simpatič-

ne recenzije. Sedaj je dobival več naročil, kakor pa jih je mogel zmagovati. Bil je na najboljši poti, da postane znamenit portretist.

Komaj si je s podporo Garricka urenil lep in moderen slikarski atelje, ko se je že prigrasila prva milijarderska hčerka in se dala pri njem slikati. Bila je to Cissy O'Grady, hčerka silno bogatega tovarnarja mila, angleško lepo, a nekoliko ekscentrično dekle, 19 let, pripravljena za vsako ekstravaganco, ne da bi ji bil mogel kdo kajkoli očitati. Cissy se je dala od Rolfa slikati skoraj naga. Pri sejanah ni imela ničesar na sebi razen tankega, prozornega pajčolana, iz katerega je vstajalo njeno, do prsi razgaljeno telo kakor iz oblaka.

Rolf bi bil lahko slika končal v štirih sejanah, toda tega ni storil, ni hotel. Cissy ga je dražila, prišel je na okus takega pristno ameriškega flirta, newyorskega »dimiwierge« iz gornjih štirto je zdramila njegove strasti in čustva. In tako se je zgodilo, da jo je tri tedne slikal vsak dan, ne da bi se bil utrudil niti on niti ona. Med slikanjem ga je ona poučevala v angleščini, se smejala njegovi izgovorjavi in se veselila vsakega napredovanja, ki ga je doživela pri tem svojem nenavadnem pouku.

Socijalna politika dr. Gosarja

Z dr. Gosarjevo likvidacijo državnega socijalnega skrbstva so se povečala bremena slovenskih občin, predvsem pa Ljubljane. — Kako je dr. Gosar oškodoval Zavod za zavarovanje delavcev za poldrugi milijon dinarjev?

Dr. Gosar je nosilec klerikalne kandidatne liste za ljubljanske občinske volitve. Dr. Gosar naj bi bil vaba za tisto delavstvo, ki je začelo spoznavati, da je klerikalna stranka delavstvo samo varala, da je imela zanj samo lepe obljube, da ga je rabila samo ob volitvah, da pa dejansko zanj ni ničesar storila takrat, ko bi lahko in ko je imela moč v svojih rokah.

Dr. Gosar je bil letos minister za socialno politiko v klerikalni vladi in tedaj je imel dovolj prilike dokazati svoje sposobnosti in uresničiti socialni program klerikalne stranke vsaj v glavnih obrisih, pokazati vsaj nekoliko dobre volje za rešitev in ureditev raznih socialnih problemov. Znano je, da so radikali bili že od nekdanjih nasprotniki ministrstva za socialno politiko in da je radikalna stranka v socialnih vprašanjih zavzemala vedno reakcionarno stališče. Kar se je storilo v naši državi za rešitev socialnih vprašanj, se je storilo le z največjim odporom proti radikalni stranki.

Klerikalci, ki so vstopili v koalicio z radikali, so to prav dobro vedeli, vendar pa za svoje sodelovanje v vladi niso postavili nobenih pogojev za zadostitev raznim delavskim težnjam.

En tako se je zgodilo, da se je proračun ministrstva za socialno politiko pod dr. Gosarjem znižal ož 461 milijonov na 371 milijonov, pri čemer se je največje črtilo invalidno, namreč zniž 80 milijonov Din.

Pod dr. Gosarjevo so se črtale iz proračuna ministrstva, za socialno politiko postavke za izselišniško službo v inozemstvu sploh. Te dni se muče v Sloveniji vestifalski Slovenci, pa bi bilo prav, če bi jim njihovi klerikalni voditelji povedali, da je skrb naše države za izseljence — tojake zato zmanjšala, ker so se pod klerikalnim ministrom dr. Gosarjem črtali izdatki za naše izseljencijske komisarijate, ki se vzdržujejo sedaj iz izseljencijskega fonda, namenjenega za povrnitev izseljencev v domovino in za prvo pomoč izseljencem in stiski.

Črtali so se krediti za osrednjo borzo dela in za vse ostale borze dela, za vse inšpektorate rečnega in pomorskega brodarstva, ukinitelj krediti za zaščito mladine, zmanjšanje podpore humanitarnim društvom od 100.000 na 50.000 Din, podpore omejevali od 150.000 na 100.000 Din, pri velikih županijah pa so se odpravili oddelki za socialno skrbstvo.

Prav invalidskih zavodih se je znižalo število uslužbencev za 26, pri dečjih ustanovah za 16 oseb. In dasi so lani slovenski invalidi dobili za poldrugi milijon dinarjev manj, kakor se je v Sloveniji plačalo invalidskega davka, dr. Gosar ni v najmanjši meri ni poskrbel, da bi se ta razlika izravnala.

V proračunu ministrstva za socialno politiko se je znižala vsakoletna podpora države v znesku 2 milijonov dinarjev Zavodu za zavarovanje delavcev na 500.000 Din in je bila nalašč v to svrhu izpremenjena določba v zakonu za zavarovanje delavcev. Da bi Zavod za zavarovanje moral odtegniti poldrugi milijon dinarjev prireditelj izdatkih za zdravljenje delavcev, je več kot jasno.

V krščansko-socialni »Pravici« od 25. t. m. izjavlja dr. Gosar, da mu ni ničesar znanega o tej stvari, četudi vse ostalo priznava. Mogoče, da mu res ni znano, potem pa je to samo nov dokaz, da dr. Gosar kot minister za socialno politiko ni bil moč na svojem mestu in da ni znal ščititi koristi delavstva.

Zato mu bomo mi nekoliko osvežili spomin. Š 136 zakona o zavarovanju delavstva iz l. 1922 določa, da ima minister za socialno politiko vsako leto vstaviti v svoj proračun kot državno subvencijo zavodu za zavarovanje delavcev najmanj 1.000.000 Din na račun zavarovanja za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, ter 1.000.000 Din za neugodno zavarovanje.

Vsakokratni minister za socialno politiko je bil torej po zakonu o zavarovanju delavcev vezan, da vstavi v svoj proračun

1.000.000 Din kot subvencijo zavodu za zavarovanje delavcev.

V finančni zakon za l. 1927/28, ki ga je podpisal tudi dr. Gosar, pa je vstavljen v oddelku ministrstvo za socialno politiko na prvem mestu čl. 273, ki se glasi: »V § 136. zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 naj se namesto: »Din 1.000.000« postavi: »Din 250.000«.

Ali je mogoče dr. Gosarju čl. 273 finančnega zakona neznan, dasi stoji na prvem mestu v oddelku ministrstva za socialno politiko.

Kdo se moti: ali dr. Gosar, ki trdi, da se državna podpora Zavodu za zavarovanje ni znižala od 2.000.000 na 500.000 Din, ali tisti listi, ki so o znižanju te podpore poročali.

Z dr. Gosarjevim pristankom je bilo reduciranih samo v področju ljubljanske železniške direkcije nad 400 delavcev, ostalim pa so bile znižane plače. Prav tako se je z njegovim privolenjem raztegnil davek na ročno delo tudi na vse državne delavce v državnih rudnikih, gozdovih, tobakarnih tovarnah, solinah in drugod.

Tako izgleda dr. Gosarjevo delo za rešitev socialnih vprašanj. Odveč bi bilo, ako bi našli še druge dokaze o socialni likvidaciji pod ministrom dr. Gosarja.

Z zmanjšanjem državnega socijalnega skrbstva je padla skrb za socialno varstvo na delavsko samopomoč, v veliki meri pa na občine same. Jasno je, da bodo občine imele prenašati tem večje breme socijalnega skrbstva, čim manj se bo zanj brigala država.

Ze sedaj so slovenske občine, zlasti pa Ljubljana, morale doprinositi velike žrtve za podpre brezposelnim in za razne socialne ustanove, z dr. Gosarjevo likvidacijo državnega socijalnega skrbstva se jim bo breme še povečalo v škodo raznim drugim nalogam, ki jih imajo istotako vršiti.

Predvsem bo seveda med slovenskimi občinami oškodovana Ljubljana, ki je kot največja slovenska občina že doslej imela velike izdatke za razne potrebne ljudi, četudi niso imeli v Ljubljani domovinske pravice.

Ali je dr. Gosar kot bivši minister za socialno likvidacijo primeren kot nosilec kandidatne liste SLS za občinske volitve v Ljubljani, naj javnost sama presodi na podlagi navedenih dejstev.

Prometni minister v Splitu

Split, 24. avgusta.

Prometni minister gen. Miloslavjevič poseja tokrat že tretjič našo obalo. Ob tej priliki je imel tudi razgovor z g. urednikom tukajšnje »Nove dobe« ter med drugim izrazil tudi svoje mnenje o Splitu.

Splitsko severno luko poznam že od preje in dobro vem, kolike važnosti jo v doledni bodočnosti, je izjavil g. minister. Split v obče je silnega pomena za celo našo državo, ker je to vsekakor centralna luka našega Primorja. Luke ne nastajajo slučajno in ne morda po kaki odredbi. One se razvijajo tam, kjer je najbolj primeren kraj. Split ima v tem pogledu vse nabojšje, kar se da misliti, a to ni sedaj opazeno, zapazili so to že najstarejši narodi, ki so si tukaj ustvarjali pota v svet. Zato ni čuda, da Split tako močno napreduje. Vsa-kočrat, ko pridem sem, najdem toliko novega, da se kar čudim. Nima dvoma, da ima Split veliko in silajno bodočnost kate- re ničče ne more preprečiti. Ta bodočnost se bo razvijala postopno sama po sebi, pa magari, da ji nihče ne bi pomagal. Ali vendar je dobro, da imate podjetne ljudi, ki jim je na srcu napredek vašega mesta. Z delom in zidavo nove mestne luke sem zelo zadovoljen in me je delo novega bloka in kraničev nadvse zanimalo. Ob tej priliki sem proučil in inspical vsa dela v luki, tudi večje in manjše luke, ki so jih zgradili privatni podjetniki. Ugajalo mi je zelo, da se privatni kapital udelejuje tam, kjer mu je najbolj treba in ustvarja pogo- je za razvoj. S tem mojim tretjim potovan- jem po Jadranu sem zelo zadovoljen.

G. minister je inspical tudi luke na ce, se je ob nekom predmetu spodtak- nila.

Nehote je pogledala ter s prirojeno bistroumnostjo takoj spoznala, da je našla usnjeno torbico.

Odprla jo je in zagledala razne pa- pirje, katerih vsebine ni razumela. Že po naravi dobrodušna in poštena je takoj odšla na policijsko ravnatelstvo, kjer je najdeno predložila službujočemu uradniku.

Ko je uradnik pregledal vsebino tor- bice, je prebledel, vstal in dejal s tre- sočim glasom Ana Buklovi: »Čestitam vam. Našli ste sedem milijonov osem- stošestindesetdeset kron v čekih, iz- plačilnih v »Češki banki«.

Ana Buklova je začudeno pogledala policijskega uradnika in ponovila: — 7.896.000 kron.

Da je dejal policijski uradnik resno, 7.896.000 kron, sedite, sestaviti moram zapisnik.

Milostivi gospod, prosim vas za božjo voljo, pustite me domov, je pri- čela Ana Buklova jokati, saj nisem kri- va, iti moram na Vinohrade prekuhat perilo. Jaz sem v torbico je slučajno sunila.

Toda, draga gospa, saj ne gre za nič, to je samo formalnost. Taka zade- va se mora vendar uradno preiskati. Prišla bo na novinarsko borzo in vaše ime bo stalo v listih. Torej, kako se pi- šete?

— Jezus, Marija, milostivi gospod, je zaihtela Ana Buklova, ta sramota. Zjutraj vstanem kot poštena žena in zvečer naj bom v listih? Sveta Marija, tega ne preživim. Vse svoje življenje garam kakor črna živina, iz Střešovic hodim na Vinohrade, od tu zopet dru- gam, povsod samo perilo, potem grem zopet v Hlubočep pospravljati, mož mi zapije vse, otroci hodijo raztrgani, jaz imam zadnje krilo na sebi...

Toda, draga gospa, jo je pomir- jeval policijski uradnik, saj je vendar moja dolžnost sestaviti zapisnik, ne jo- kajste, saj vendar vidite, da gre za mi- lijone.

O. moj Bog in gospod, je tulila Ana Buklova, za milijone gre. Saj ni- sem ničesar storila. Kaj takega na sta- re dni! Vesela sem, če zaslužim za ci- korijo otrokom. Vse je sedaj dražje in če bi na Vinohradih zahtevala krono za milo, bi me vrgli na cesto, potem pa glej, kaj dobiš drugo perilo. Svojo živ- dan nisem imela ničesar dobrega, ni- kolj nisem ničesar ukradla in sem prala perilo, ki ni bilo niti prešeto.

Ljuba gospa, pomirite se. Saj gre vendar za deset procentov.

Ne maram imeti nobenega oprav- ka s procenti, milostivi gospod, pustite me domov, se je drla Ana Buklova, tega ne preživim. Ob sedmih moram biti na Vinohradih, če ne se mi tamkaj perilo zaže.

otokih Korčula, na Visu, Hvaru in Braču ter v Šibeniku. O progi Knin-Split je iz- javil, da mu je jako žal, da ni mogel iz- polniti svoje obljube ob priliki zadnje in- spekcije, da se takoj zamenja tračnice na tej progi. Krivda leži v tem, ker od takrat aprila meseca ni prišlo nič tračnic iz inozemstva. Izjavil je kategorično, da tračnice pridejo v kratkem in da prvi pošiljatev ta proga. S tem se bo odpravi- la nesigurnost na tej progi in pa tudi ku- rijoznost, da morajo evropski brzovlaki voziti na tej progi po 15 km na uro.

Jutri vsi na veliko veselico
Obrotniškega društva v Ljubljani v
notranjih prostorih Narodnega doma

Prosveta

Gledališki pregled

Moskovski hudožestveniki bodo pod vodstvom Stanislavskega in Meyerholda to sezono zopet gostovali po zapadni Ev- ropi. Več novih inscenacij, deloma prav revolucionarnih, bodo pokazali na Dunaju, Berlinu in dr. Člani hudožestvenikov Mo- skvin, Leonidov in St. Kuznetsov se v to svrhu že muče v Berlinu. Tudi Ana Pav- lovna, T. P. Karzavina, Saljapin in pianista N. Orlov ter A. Borovski bodo gostovali po Evropi. Kompositi Sergej Prokofiev končava opero »Igralec«, ki jo bo pela ru- ska Nar. opera in »Ognjeni angelji«, ki jo bodo vpriporili v Städt. — Oper v Berlinu.

Leoš Janáček je dokončal opero »Za- piski iz mrtvega doma« po besedilu Do- stojevskega. Režnik pa štiridejansko ope- ro »Satuala« po tekstu R. Laucknerja.

A. Tairov bo vpriporil Hasencleverjevo »Antigono« v prireditvi Serg. Gorodeckega in O'Neillovo »Ljubezno pod topol«. O tej igri se je izrazil, da ima do nje več veselja kot na pr. do »Romea in Julije«, ker »današnja publika, ki so jo raztrgali in razbili njeni interesi, samo konflikti njene lastne dobe lahko zagrabijo«.

Nar. divadlo v Pragi so otvorili 21. t. m. s pantomimo »Od bajke do bajke« in »Pro- dano nevesto«. Stanovsko gledališče igra »Vizijo Jifika«, Vautelovo komedijo »Naš gospod župnik«, Mestno pa bo igralo Shakespearejeve igre »Julij Cezar«, »Ri- hard III.«, »Kralj Lear« in »Zob za zob«.

Nar. gledališče v Brnu igra Begoviče- vo »Pustolov pred vratima«.

V Frankfurtu je bila 16. t. m. seja vo- dstev drž. zveze nemških godbenikov pod vodstvom komponista A. Ebela. Razpravi- ljal so predvsem o strokovnih vprašanjih. V Solnogradu je bil otvorjen 21. t. m. svetovni kongres kritikov, ki se ga je ude- ležilo nad 50 izvenemških delegatov Ev- rope, Amerike, Brazilije in Avstralije. Oficijne delegate so mogle poslati samo že priznane organizacije. Namen kongresa je bila ustanovitev svetovne organizacije kritikov, strokovna vprašanja, razmerje do avtorjev in dr.

Rosso di San Secondovo dramo »Med plesočimi oblekami« bodo vpriporili v Frankfurtu. »Stopnjico« istega avtorja pa v Stadttheatru v Berlinu. — John Gals- worthyjevo »Senzacijo« vpripori berlinski »Zoo«. — »Piscator« Bühne« v Berlinu bo igral med dr. »Vrli vojak Sejk«, po znani češki humoreski Jar. Haseka priredila M. Brod in H. Reimann. Aleks. Tolstoevo dra- mo »Rasputin« in G. Büchnerjevo dramo »Vojke«. — »Lessing« Th. otvorijo 3. sept. s »Henrikom IV.« v režiji K. H. Mar- tina — »Thalia« Th. otvorijo 1. sept. s Hauptmannovim »Rdečim petelinom«, ki je nekako nadaljevanje »Bobrova kožuh«. Agnes Sormo, nedavno umrlo nemško tragedko, bodo prepeljali iz Chicaga na Nemško in jo položili v grobnico v Vann- see, kjer počiva tudi njen mož, grof James Minotto.

Dunajska drž. gledališča ostanejo do 1. sept. zaprti. — »Kammerspiele« igrajo L. Verneuilovo komedijo »Mile Flitice«. Je- sen pa bodo igrali Gantillonovo »Majo« z M. Orsko, Galsworthyjevo »Prvi in zadnji«, Shawovo »Vel. Katarino« z L. Konstantin, ter Leuikovo dramo »Golem«, kjer bo igral naslovni vloga P. Wegener, rabi- ja pa O. Beregi. — Josefstadtsko gledali- šče igra »Damo s kameljami« z Eleno Po-

levicko v naslovni vlogi in v režiji Rusa Ivana Schmittha. — Na Dunaju je te dni umrl odlični član »Volkstheatre« Alfred Schreiber, ki je na tem odru nad 18 let igral očete in dobre strice ter imel poseb- ne uspehe kot Miller v »Kovarstvu in lu- bezni«, župnik Hoppe v Halbejevi »Mla- dosti« itd. Zanimivo je, da nekrologi po- vdarjajo, da je bil pokojnik odličen zastop- nik »stare« šole, ki je znala še respekti- rat govor in imela efektivno znanje ter spoštovanje do vsega onega lepega, ki je bistvo in pralastnost teatrov vseh časov — v nasprotju moderne gledališke razbi- njenosti, desorientaciji in hlastanju po ne- kvalificiranih efektihi, s katerimi hoče da- našnja površna in materijalna teatarska kul- tura zakrpati svojo nemoč.

V Zagrebu je 18. t. m. umrla znana Wagnerjanka, operna pevka Leonija Brückl — Boben. Nastopala je v Pragi, Du- naju, Monakovem, Hamburgu in dr. L. 1920 je bila penzionirana ter je od tedaj pouče- vala solopetje.

Ljubljancem bo zanimalo, da je naš ro- jak, operni pevec G. Darjani, brat dr. Adri- jana, prvega tenorja praškega nem. gleda- lišča, angažovan kot prvi tenor v Teplitz- Schönaui. Nadalje, da bo v tej sezoni ga. Cirila Škerli — Medvedova nastopala tudi v operi in dr. Zv. Rogoz stanuje z dru- žino vred na Šmarjetni gori pri Kranju, ker v Ljubljani ne dobi stanovanja.

G. režiser M. Pugelj ima bolniški do- pust do 1. novembra, ga. M. Šaričeva pa do 31. decembra.

Veliko zanimanje vlada za »Gledališko razstavo«, ki jo organizira na »Ljubljans- kem vselesijmu« prihodnji mesec prof. O. Šest.

Ljubljanska drama bo mogoče v predse- zoni igrala v sredi septembra, redna sezo- na pa se otvori 1. okt. Ponovili bodo Sha- kespearevo »Mnogo hrupa za nič«, med prvimi novitetami pa bo novi Zupančičev prevod Shakespearejeve »Trmoglavke«, ko- medija »Vrt Eden«, oboje v režiji O. Še- sta in Cankarjev »Hlapec Jernej in nje- gova pravica« ter Wildejev »Idealni soprog« v režiji M. Škrbinska.

Letošnja sezona bo praznovala dva za- nimiva praznika: 40letnico gospe Avg. Da- nilove, ki si je izbrala za svoj jubilej Evri- pidovo »Medeo«, ter 50letnico rojstva na- šega pesnika in dramaturga Otona Zu- pančiča.

Naši glasheni listi

Slovenska javnost je prav malo poučena o razmahu naše glasbe v letih po vojni, dasi dnevnikji sproti koncizno poročajo o vseh važnejših glashenih dogodkih. Vajneja na- loga pripada pač le strokovnim glashenim li- stom. Bratje Srbi so imeli takoj po prevratu glasheni list »Muzički glasnik«, ki je zbog malenkostnega zanimanja glashenih krogov kmalu prenehal izhajati. Bratje Hrvati imajo izvrsten list »Sv. Cecilijo«, ki je predvsem posvečen cerkveni glasbi, četudi prinaša fehtne, temeljite in izvrstne razprave o sve- tni glasbi. V novjšem času je začel Savez hr- vatskih pejačkih društev izdajati svoje gla- silo »Glasheni vjesnik«, župa Matija Gubec pa list »Hrvatska narodna pjesma«.

Slovenci smo imeli pred vojno vzorno urejevan glasheni list »Novi akord«, ki ga namerava izzivati Glashena Matica, 50 let že izhaja Cerkevni glasheni, ki je namenjen predvsem cerkveni glasbi, po vojni pa sta za- čeli izhajati še »Pevec« in »Zbor«, lista, ki gojita izključno vokalno, predvsem zborov- sko glasho za to panogo glashene umetnosti tudi popolnoma zadostujeta in sta odveča del bremena bodočim »Novim akordom«, ki se bodo tem lažje in uspešneje posvečali in- strumentalni glasbi. Vsekakor bi pa bilo prav, da bi naše glashene liste (»Cerkveni glashenik«, »Zbor«, »Pevec«) predvsem po- pirala pevška društva, pevski zbori, pevi in pevke. Narodna na vse tri liste znaša letno za državo SHS 105 Din, malenkostna cena za nebroj cerkvenih in posvetnih skladb, za članke in poročila o glashenih no- vostih itd. Listi bi se lahko razširili po obsegu in vsebini, če bi imeli dovolj naro-

nikov. Kako je težko danes dobiti vse kom- pletne letnike »Novih akordov«! In podobno bo čas za listi, ki sedaj izhajajo. Zelo bi podprele vse tri liste učiteljske in šolske knjižnice, če bi se nanje naročile. Umestno bi pa tudi bilo, da bi podpirala izdajo gla- shenih listov država s subvencijami, slovenske pa zlasti oblastni odbor ali pa mestna občina ljubljanska.

Čekovni urad in ljubljansko šolstvo

Čekovni urad ljubljanski od svojega za- četka do danes še vedno nima posloplja. Tretja državna gimnazija je torej za silo nameščena v mestnem šolskem posloplju na Vrtači. Mestna občina je namreč verjela vlad, da se palača čekovnega urada zgradi vsaj do l. 1926. in da se nato III. državna gimnazija vrne v svoje posloplje v Beethove- novi ulici. Toda varala se je; čekovni urad ni zgradbo lastnega posloplja niti pričel, dasi se bližamo koncu l. 1927. Na Vrtači se torej ponavlja basen o listici in jezui: mestna osnovna šola se mora v mestnem posloplju stiskati čim dalje bolj v kot, da more državna gimnazija obstojati. Mestna deška osnovna šola ima v vsem svojem posloplju na Erjavčevi cesti za dopoldanski pouk le tri sobe na razpologo, vse druge uporabljajo gost — III. državna gimnazija. Ker pa ima mestna deška osnovna šola de- vet razredov, mora imeti šest razredov pouk popoldne od 2. do 6. ali celo do pol 7. ure.

Seveda so starši učencev osnovne šole zaradi tega silno nevoljni. Deča jim je do- ma dopoldne v nadlego; gospodinje imajo dela s pospravljanjem stanovanj in s kuhjo, a možje so na delu ali pa uradihi. Popoldne, ko bi utegnile matere ali očetje z dečo na izprehod ter jih eventualno poučevati, pa je deča do teme v šoli. Zlasti pozimi, t. j. od oktobra do koncem marca, je popol- danski pouk za osnovne učence neugoden. Otroci prihajajo v šolske sobe, ki so jih pravkar zapustili gimnazijci in so zato so- be nezadostno prezračene in neosušene. Po štiri do peturnem pouku večinoma ob luči, ki ni koristna očem, odhaja šolska de- ca domov po blatnih ulicah, v dežju ali snegu, v popolni temi.

Starši so torej razumljivo nevoljni in so že opetovano prosili, da bi se pouk vršil v bistvu dopoldne in le kako ura event. še popoldne. Te dni so se po Ljubljani znova pobirali podpisni starši, ki protestirajo in celo grože, da ne bodo otrok sploh več pošiljali popoldne v šolo. Toda dokler se gimnazija ne izseli v lastno oslopje v Beet- hovanovi ulici, oziroma dokler se čekovni urad ne izseli v lastno palačo, je staršem nemogoče ugoditi ter mora žalibog ostati vse pri starem. Dokler so otroci šoloob- vezni, morajo po zakonu zahajati v šolo, ki je določena za njihov šolski okoliš, in druge šole sploh ne smejo sprejemati otrok iz tujih okolišev.

Bivši občinski svet in bivši gerentski svet je ponovno sklenil, da zgradi mestna občina v Tomanovi ulici novo šolsko po- sloplje in da razširi šolsko posloplje na Prulah in v Spodnji Šiški za nujno potreb- nimi prizidki. Zanimivo je, da je prav to novo šolo in prizidke prosvetni oddelek energično zahteval; toda veliki župan ljub- ljanski občini ni dovolil naleti posojilo, ki je v to svrhu potrebno. Tako je zavladala po vseh ljubljanskih šolskih poslopljih ne- znosna, higijensko kvarna tesnoba, ki ovi- ra pouk in zbija slabo kri ne le pri star- ših, nego tudi pri upraviteljih in učiteljih. Bodoči občinski svet se bo moral nujno baviti s šolskim problemom, kakor razmere na Prulah in Spodnji Šiški, na Vrtači in tudi pri Sv. Jakobu postajajo vsako šolsko leto bolj nevzdržne ter zahtevajo temeljite remedure.

Daruite za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Srečke državne razredne loterije za III. razred

so dospele. Obnoviti jih je čas do 5. septembra. Neobnovljene srečke bomo prodali novo pristopivšim igralcem.

Zadružna hranišnica reg. zadr. z o. z., Ljubljana
Sv. Petra cesta 19.

Jaroslav Hašek:

Pošten najditelj

Ko sem nekoč pred vojno hodil po Pragi, sem našel v jarku desetvinskih novčič in odšel na policijsko ravnatelj- stvo, kjer sem izročil groš in zahteval, naj moje ime objavijo v listih ter mi izplačajo nagrado v znesku enega vi- narja.

Policijski ravnatelj se je zadržal nad menoj, da me baje že pozna, ter je pri- stavil še dve besedici: »V luknjo!«

Zjutraj so me peljali k nekemu go- spodu v prvem nadstropju, ki je napra- vil z menoj zapisnik, in na podlagi »Prügelpatenta« sem bil obsojen na globo 5 kron ali v slučaju neizterljivosti na 48 ur zapora. Da bi kaj zaslužil od države, sem bil prisiljen sprejeti drugi pogoj in tako so me pitali dva dni na številki 4. Klub temu sem prisegel, da ne bom nikdar več dal nazaj, če bi še kdaj kaj našel. Žal, pozneje nisem našel ničesar več razen izpostavljenega do- jenčka v neki veži, v katero sem stopil, da bi zavezal trak na čevlju. Najdeno sem pustil tam, kjer je ležalo.

Ana Buklova, postrežnica iz Střešo- vic je šla ob 5. zjutraj na Kraljevo Vi- nohrade prati perilo pri družini, kjer je bila zaposlena. Ko je šla pri Krizevni- škem samostanu preko cestne železni-

ce, se je ob nekom predmetu spodtak- nila.

Nehote je pogledala ter s prirojeno bistroumnostjo takoj spoznala, da je našla usnjeno torbico.

Odprla jo je in zagledala razne pa- pirje, katerih vsebine ni razumela. Že po naravi dobrodušna in poštena je takoj odšla na policijsko ravnatelstvo, kjer je najdeno predložila službujočemu uradniku.

Ko je uradnik pregledal vsebino tor- bice, je prebledel, vstal in dejal s tre- sočim glasom Ana Buklovi: »Čestitam vam. Našli ste sedem milijonov osem- stošestindesetdeset kron v čekih, iz- plačilnih v »Češki banki«.

Ana Buklova je začudeno pogledala policijskega uradnika in ponovila: — 7.896.000 kron.

Da je dejal policijski uradnik resno, 7.896.000 kron, sedite, sestaviti moram zapisnik.

Milostivi gospod, prosim vas za božjo voljo, pustite me domov, je pri- čela Ana Buklova jokati, saj nisem kri- va, iti moram na Vinohrade prekuhat perilo. Jaz sem v torbico je slučajno sunila.

Toda, draga gospa, saj ne gre za nič, to je samo formalnost. Taka zade- va se mora vendar uradno preiskati. Prišla bo na novinarsko borzo in vaše ime bo stalo v listih. Torej, kako se pi- šete?

— Jezus, Marija, milostivi gospod, je zaihtela Ana Buklova, ta sramota. Zjutraj vstanem kot poštena žena in zvečer naj bom v listih? Sveta Marija, tega ne preživim. Vse svoje življenje garam kakor črna živina, iz Střešovic hodim na Vinohrade, od tu zopet dru- gam, povsod samo perilo, potem grem zopet v Hlubočep pospravljati, mož mi zapije vse, otroci hodijo raztrgani, jaz imam zadnje krilo na sebi...

Toda, draga gospa, jo je pomir- jeval policijski uradnik, saj je vendar moja dolžnost sestaviti zapisnik, ne jo- kajste, saj vendar vidite, da gre za mi- lijone.

— Jezus, Marija, milostivi gospod, je zaihtela Ana Buklova, ta sramota. Zjutraj vstanem kot poštena žena in zvečer naj bom v listih? Sveta Marija, tega ne preživim. Vse svoje življenje garam kakor črna živina, iz Střešovic hodim na Vinohrade, od tu zopet dru- gam, povsod samo perilo, potem grem zopet v Hlubočep pospravljati, mož mi zapije vse, otroci hodijo raztrgani, jaz imam zadnje krilo na sebi...

Toda, draga gospa, jo je pomir- jeval policijski uradnik, saj je vendar moja dolžnost sestaviti zapisnik, ne jo- kajste, saj vendar vidite, da gre za mi- lijone.

O. moj Bog in gospod, je tulila Ana Buklova, za milijone gre. Saj ni- sem ničesar storila. Kaj takega na sta- re dni! Vesela sem, če zaslužim za ci- korijo otrokom. Vse je sedaj dražje in če bi na Vinohradih zahtevala krono za milo, bi me vrgli na cesto, potem pa glej, kaj dobiš drugo perilo. Svojo živ- dan nisem imela ničesar dobrega, ni- kolj nisem ničesar ukradla in sem prala perilo, ki ni bilo niti prešeto.

Ljuba gospa, pomirite se. Saj gre vendar za deset procentov.

Ne maram imeti nobenega oprav- ka s procenti, milostivi gospod, pustite me domov, se je drla Ana Buklova, tega ne preživim. Ob sedmih moram biti na Vinohradih, če ne se mi tamkaj perilo zaže.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 27. avgusta 1927.

— Danes smo priložili vsem cenj. naročnikom položnice in jih vrnili naprošamo, da blagovolijo naročnino za mesec september s eventualnim zastankom čimprej poravnati. Oni naročniki, ki imajo naročnino poravnano, naj blagovolijo položnico shraniti in jo porabiti ob poteku naročnine. — Uprava «Slovenskega Naroda».

— Preprodati nedeljski volilni shodi v Zagrebu. Za nedeljo 29. t. m. je HSS sklical volilni shod na prostem na Trgu. Policija je na danes sklicateljem shoda javila, da je shod prepovedan, a razlogi se jim pismeno sporoče naknadno. Tudi Hrvatski blok je napovedal za 28. tm. shod pod milim nebom na Wilsonovem trgu. Policija tudi ta shod zabranila. Dovoljen je le Davidovičev volilni shod v zaprtih prostorih. Shoda HSS in Hrvatskega bloka sta baje prepovedana radi nemirov in izgredov, do katerih bi utegnilo priti.

— Radiofonijski promet z Madžarsko, Čehoslovaško in Rumunijo. Ministrstvo pošte in brzojava je doseglo sporazum z madžarsko, čehoslovaško in rumunsko pošto glede vpostavitve radiotelegrafskega prometa. Dosežen je obenem sporazum za radiotelegrafsko pristojbino in razgovore.

— Potniški promet med Italijo in Madžarsko. Ta mesec je stopila v veljavo nova tarifa za prevoz potnikov in prtljage med italijanskimi in madžarskimi postajami preko Jugoslavije.

— Dovoljeni madžarski listi. Notranji minister je dovolil širjenje nekaterih madžarskih, v Budimpešti izhajajočih listov, katerim je bil doslej odvzet poštni debit v naši državi. Zopet so dovoljeni: «Az Est», «Pesti Naplo», «Budapesti Hirlap» in «Magyar Orszag».

— V naše državljanstvo je sprejet ruski emigrant, dnevičar državne železnice v Mariboru Ivan Kramarenko. Zadnje čase so začeli ruski emigranti sploh v večjem številu prestopati v naše državljanstvo, kar je s praktičnega stališča edino pravilno.

— Pritožbe o nerednostih in nepravilnostih v železniški službi. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu nam sporoča, da se v prometnem ministrstvu v zadnjem času množe intervencije in pritožbe prevoznikov o nerednostih in blagovnem prometu in železniškem prometu sploh. Z obravnavanjem sličnih vlog med ministrstvom, generalno direkcijo in oblastnimi direktorijami se zgubljajo časi in zavlačuje postopanje, v mnogih primerih se vsled tega celo ne more pravočasno odkloniti škodljivih posledic. Radi tega je v interesu prevoznikov in službe same, da se pritožbe predložijo prvi instanci, to je oblastni direkciji in šele, ako ta zadevo nepopolnoma in nezadostno reši, se je obrniti na višjo instanco, to je na generalno direkcijo državnih železnic v Beogradu. Obratni pot je upravljen le tedaj, kjer bi to zahteval poseben službeni interes.

— Sprejemanje novih uslužbencev v pošto službo. Po čl. 328 fin. zakona za proračunsko leto 1927-28 ne more biti v tej dobi nihče sprejet v državno službo. Direkcija so si pomagale, kadar je potreba nanesla, s tem, da so jemale v službo dnevničarje. V zadnjem času je pa ministrstvo vzelo direkcijsko po pravico, češ da sprejemajo dnevničarje s ceste, a ne bivših poštних uslužbencev, ki so se vrnili po dovršenem kadrosem roku od vojakov in morajo okoli stikati za delom in zaslužkom. — Povsem prav in pravično je, da se sprejemajo za dnevničarje moči, ki so že bile v poštni službi ter pošto delo tudi bolje poznajo kakor novinci.

— V planinskih kočah najdeni predmeti. SPD naznanja, da se nahajajo v njegovi pisarni, Selenburgova ulica 7-II., naslednji predmeti, ki so se našli v planinah: električna svetilka brez baterije, najdena pozimi na Kravcu; srebrna žepna moška ura s srebrno verzičjo, najdena 20. julija pod Kamniškim sedlom; železna žepna težka budilka, nemški fabrikat, s srebrno kratko verzičjo, ki ima kot privesek svinčeno kroglo v ozkem zlatem obroču z napisom: Stawczany, 10. IX. 1924, najdena 28. avgusta na snežišču pod Zrelom blizu Češke koč; uhan, najden 16. avgusta v Kamniški Bistrici.

— Izobraževalno društvo napredne mladine «Edinost» v Pristavi pri Trzinu priredilo jutri v nedeljo popoldne veliko vrtno veselico. Sprejem gostov bo ob pol 2. pop. na postaji Križe - Golnik, odkoder odkorakajo z godbo na čelu v Pristavo. Na mladinskem dnevu govorita poslanec g. Fr. Zebal in prof. Rado Pavlič. Na prireditvi bo sodelovala polnoštevilna godba ljubljanskih železničarjev «Sloga». Vabimo vse prijatelje demokratske mladine z Goranskega in Ljubljane, naj se prireditve v čim večjem številu udeležijo, ter tako rudijo naši mladini moralno vzpodbudo in jo tudi gnojnijo podpora v njenem pokrepu.

— Letošnja glavna skupščina Jugoslovenskega šumarskega združenja se vrši dne 21. septembra v Beogradu in ne kakor smo svoj čas javili 28. avgusta v Skoplju. Natančen program bo objavljen v septembrski številki šumarskega lista.

— Brezposelnost v Liki. V ponedeljek je dospel v Karlovac transport delavcev iz Like. Prišli so, da bi našli delo. Bili so pa razočarani, ko so jim povedali, da še domači delavci pohajajo brez posla okrog. Delavci so pripovedovali strahovite stvari o bedi, ki je zavladala po Liki radi letošnje suše. So družine, ki po tedne in tedne ne dobe suhe skorje pod zob. Delavci so hoteli v Bakar, kjer grade železnico. Tam pa sprejmejo le primorske delavce. Ljanci so zapustili Karlovac in odšli v Slavonijo v gozdove ter proti Zagrebu in Sloveniji.

— Proslava spomina na proboj solunske fronte. V četrtek dne 15. septembra ob 11. uri priredi Udruženje rez. oficirja i ratnika, pododbor Maribor, skupno z aktivno vojsko na trgu Svobode parastos za vojaške, padle na solunski fronti ob priliki njegovega proboja leta 1918. Udeležba rezervnih oficirjev in bojnikov obvezna. Ostalo občinstvo pa se vrnjudo vabi, da se te slovesnosti udeleži v kar največjem številu. — Člani, ki imajo uniforme, naj pridejo v uniformah, ostali z znakom.

— Nov nemški konzul v Splitu. Naša vlada je podelila ekskvaturo novoimeno vanemu nemškemu častnemu konzulu Mihajlu Jankoviču, ravnatelju podružnice Prve hrvatske štednje v Splitu.

— Dva nova pomorska svetilnika na dalmatinski obali začno v kratkem graditi. Svetilnika bosta opremljena z modernimi žarometi in vsem potrebnim za orientacijo parnikov, ki prihajajo v dalmatinske luke.

— Poset ameriških vojnih ladij v Dubrovniku. Včeraj sta dospeli v Dubrovnik dve ameriški vojni ladiji in sicer rušilca «Smith Thompson» in «John Edward». Včeraj popoldne sta poveljniki ameriških ladij posetila zastopnike naših oblasti, ki bodo danes vrnili poset na obeh ladjah.

— Na planinah je zapadel sneg. Včeraj je nastal nenavaden vremenski preokret. Bilo je deževno in mrzlo vreme tako, da so morali ljudje obleči svršnike. Dočim je v ravnini deževalo, je po planinah padal sneg in včeraj popoldne odneslo danes jutraj je lahko vsakdo opazil, kako so naše planine znova pobebele. Nekki turisti, ki se je snoči vrnili s planinske ture, je prinesel v dokolenkah kar za pol kilograma snega s planin.

— Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi v srcu, pomanjkanju spanja, težavah sica, pritiskanju na prsi poživila prirodna grenčica «Fran - Josef» obkroži krvi v spodnjem delu telesa prav uspešno in s tem miri valovanje krvi. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se voda «Fran - Josef» pri pojavih, izvirajočih iz samozastupljenja želodnega črevesa obnaša kot izborni čistilo.

Iz Ljubljane

—lj Nujno posojilo ljubljanske občine. Pred dnevi je postal pravomočen razglas vladnega komisarja mestne občine ljubljanske g. Mencingerja, da se najame nujno posojilo v znesku 6.200.000 Din. Razglas kratko pravi, da je to posojilo potrebno v investicijske, opeševalne in kulturne svrhe. Na ljubljanski oblastni odbor je sedaj vladni komisar vložil prošnjo za odobrenje tega posojila. Naglašja, da je posojilo zelo nujno. Razglas ne navaja v podrobnosti, čemu potrebuje vladni komisar to posojilo. Kakor nam poročajo, bo vladni komisar uporabil to posojilo za opeševanje nekaterih ulic in naprav novih parkov. Tako namerava iz tega posojila napraviti poseben park v bližini jezuitov na Poljanah. Za ta park je baje določena vsota 68.000 Din. Dalje namerava nakloniti Narodnemu gledališču podporo v znesku 30.000 Din, a Narodni galeriji 300.000 Din. Univerzi za knjižnico in določen noben znesek. Značilno je, da so zadnji čas izostali vsi komunisti o sejah tako zvanega gerentskega sveta, dočim je prvotno vladni komisar izdajal o teh sejah dolga poročila.

—lj Pogreb ge. Marušičeve. Včeraj ob 10. popoldne je bil pogreb gospe dr. Marušičeve. Pogreb je pokazal, kako velike simpatije je živela francoska rojakinja v Ljubljani. Pogreba so se med drugimi udeležili veliki župan dr. Fran Vodopivec, minister n. r. Ivan Pucelj, zastopstvo Soče s predsednikom S. Sancinom, predsednik Jugoslovenske Maticice dr. Pretnar in mnoge številni pristaši SKS s predsednikom Ivanom Pipanom na čelu.

—lj Nova deložacija. Včeraj so sodni izvršilni organi izvršili deložacijo družine vdove Ivanke Jakopičeve v Hrenovi ulici št. 17. Vse pohištvo so organi znesli na Grudnovo nabrežje, kjer si je Jakopičeva postavila šotor.

—lj Regulacija Škofjeve ulice. Te dni so pričeli z regulacijo Škofjeve ulice. Začeli so zidati na tako zvanem Vrazovem trgu obzidje in podirati stari zid, ki je omejeval vrt šentpeterskega župnišča. Na zagrajevanem prostoru nameravajo postaviti «Orli» svoj dom. Za regulacijo te ulice odnosno postavitev novega zida je baje določen kredit 200.000 Din.

—lj Na I. dr. dekliški meščanski šoli v Ljubljani se vrše ponavljalni in privratni izpiti dne 31. avg. tj. Vpisovanje bo za vse razrede 1. sept. od 8.—12. in od 14.—16. Na novo vstopajoče učence naj pridejo v spremstvu staršev in naj prineso s seboj zadnje šol. izpitičevalo in rojstni list. Slovesna služba božja, h kateri morajo priti vse gojenke, bo v ponedeljek, 5. sept., ob 8. v stolnici. V torek, 6. sept. se prične redni pouk. Podrobnosti so razvidne iz oglasa na šolski deski v II. nadstropju.

—lj Pokrajinska razstava, ki se vrši od 17. do 26. septembra 1927 bo imela letos tudi poseben razstaveni oddelček «Gledališče - Ljudstvo - Družba». Razstavljeni bodo predmeti, ki so živi dokumenti o slovenskem gledališču, slovenska dramska literatura po večini v rokopisih, nadalje skice, osnutki in modeli. Našemu igralcu bo posvečena posebna pozornost. Zastopani bodo ljudski odri večine organizacij in njih prosvetno delo s posebnim oziranjem na dramatik. V oddelku družbe pa bodo razstavljeni objekti od kosmetike pa do mode. Uprava velesejma upa, da bo s to navdve zanimivo razstavo nudila publiki pregled in pa razvoj slovenskega gledališča od zgodnjih početkov pa do danes. Tekom razstavnih dni se bodo vršile na razstavi

predstave marionetnih gledališč, vodstva po razstavi in morebitna predavanja.

—lj Vodstvo pokrajinske razstave v Ljubljani naproša vse one, ki so dali odnosno obljubili material za razstavo Gledališče - Ljudstvo - Družba, da vpošljejo razstavne predmete do 9. septembra t. l. na velesejski urad. Istočasno prosijo upravnaj naj bodo fotografije po možnosti velike v okvirju, ali pa nekaštrane. Ako ni seveda drugačnih kot kaštranih na razpolago, naj se vpošljejo slednje. Vse izposojeni materiali se bo takoj po zaključku razstave vsem izposojevalcem točno vrnili.

—lj Griža v ljubljanski okolici. Kakor nam javljajo, se je v ljubljanski okolici pojavila griža. Doslej so prepehtali v ljubljansko javno bolnico 7 oseb, ki so težko obolele na griži.

—lj Lepa domača pesem se bo razlegala iz vrta Narodnega doma, na katerem priredi Območno društvo v Ljubljani v nedeljo 28. tm. veliko vrtno veselico. Vabimo prijatelje lepega petja k obilni udeležbi. Začetek ob pol 4. popoldne. Ob neugodnem vremenu se vrši veselica v notranjih prostorih Narodnega doma. 643-n

—lj Gozdovniki! Rodov sestanek se vrši v torek, 30. tm. ob 18. v Narod. domu. Vsled važnosti vdeležba za vse obvezna. — Beli Srnjak.

—lj Volilni sestanek «Združene slovenske gospodarske liste» se vrši v sredo dne 31. t. m. ob 8. zvečer v Sokolskem domu na Viču. Poročata: srečni kandidat g. Jakob Kušar, posestnik iz Notranjih gor in delegat centrale g. dr. D. Puc.

—lj Proslava 100letnice dr. Tomanovega rojstva. Danes 27. avg. t. l. ob 8. zvečer proslavi ljubljanska «Edinost», 100letnico dr. Lovro Tomanovega rojstva. Predaval bo dr. Dolef Prešeren. Na sporedu je nekaj deklamacij. Vabljeni so vsi člani in članice. — Točnost! — Odbor.

—lj Vreme. Snoči ob 21. je kazal barometer 763,3, termometer +10,9°C, danes ob 7. jutraj barometer 764,5, termometer +8°C, popoldne barometer 765, termometer +15°C. Najvišja temperatura je bila včeraj +17,3°C. Danes popoldne deloma jasno.

—lj Roparski napad na pošto ambulanco. Včeraj ves dan je pol. nadzornik g. Fran Zajdela vodil poizvedovanja glede roparskega napada na kočevski poštoambulančni voz. Popoldne si je z nekaterimi kriminalnimi organi ogledal teren okoli Škofelje in predor. Kočevski vlak je vozil proti Škofelji z brzino 55 km na uro. Aretirani Fran Bratuš je včerajšnji dan v priporu mirno preživel. Je nekoliko pobit. Včeraj so bili najpreje zaslišani člani Bratušove rodbine, žena Ana ter sinova 13-let. in Ciril in 14-letni Franc. Danes popoldne je pol. nadzornik g. Fran Zajdela zaslišal nekatere železničarje, ki so bili pri večernem dolenskem vlaku v službi. Nekki železničar — sprevodnik je izpovedal, da je slišal pri vhodnem signalu na Martinovi cesti stokanje in hropenje iz poštoambulančnega voza. Jutri se vrši najbrže sodnokomisijiski ogled sedaj začasno plombranega ambulančnega voza. Drugače v preiskavi ni nikakih novih momentov. Aretirani poduradnik Fran Bratuš danes ni bil zaslišan.

—lj Smrtne nesreče pri Ranzingerjevem skladišču. Včeraj okoli 13. se je pripetila pri Ranzingerjevem skladišču na glavnem kolodvoru smrtna nesreča. Usluženca petrolejske trčve «Angelo» sta napolnila iz cisterne tank, ki tehta približno 5000 kg. Voznik France Toman je po napolnitvi tanka pognal konje in vozil proti glavnemu kolodvoru. Vozniku pa je spodrsnilo ter je padel pod voz tako nesrečno, da mu je šlo prednje kolo ravno čez glavo. Bil je strašen prizor. Kolo je Tomanu direktno na mestu mrtev. Nudil se je navzočim prerazelo polovico glave. Policijski zdravnik dr. Avramovič je mogel konstatirati samo nastop takojšnje smrti. Truplo ponesrečenega voznika so nato prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. Ponesrečeni Toman je bil star 41 let, doma iz Gornje Ponikve pri Celju. Bil je drugače vester in marljiv delavec.

—lj Male tatvine. Trgovci Anj Škof je nedavno odkril žepar izmakni 160 Din gotovine. Bil je še tako predrzan, da je te dni prošil pri njej prenošilca. Delavcu pri cestni železnici Mihaelu Omerzu je neki potepuh odnesel 100 Din vreden delavski jopič, ki ga je med delom položil pred lekarno Trnkoczy na Mestnem trgu. Na Vodnikovem trgu se je pojavil prebrisani tat sadija. Prodajalec sadija Ivanu Kostovu e ukradel in dale prodal 157 kg hrusk, vrednih 78.50 Din. Branjevki Mariji Kovačević pa za 94 Din paprike. Trgovci Mariji Bartolovi je tat ukradel 250 Din cenjenega psa.

—lj Samomer v mestni elektrarni. Danes okoli 10. popoldne je monter mestne elektrarne g. Krištof prišel v podstrežje mestne elektrarne v Slomškovi ulici ter našel tam obesnega svojega tovariša pomožnega monterja Egidija G. Prerezel je takoj vrv in obvestil ostale delavce o dogodku. Poiskali so nato mestnega fizika dr. Rusa, ki je skušal obesnega z umetnim dihanjem obuditi, a bilo je že prepozno. Poklicana je bila tudi rešilna postaja, toda rešilni voz se je vrnil, kajti truplo so že z mrtvaškim vozom prepehtali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. Egidij G. je bil star 26 let in oženjen ter je stanoval v Rožni dolini. Vzrok samomora je neznan. G. je bil vester in marljiv delavec.

—lj Drobiži policijske kronike. Policija je vladila v zapore štiri osebe, eno zaradi prepovedanega povratka, druge zaradi beračenja. Berači Miha se je namerel najprej pešeno napil in nato je beručil od prodajalne do prodajalne na Starem trgu. Danes jutraj je policija prišla tudi dve vlačugi Ančko in Micko. Prijavljene so 4 majoše tatvine, dalje je neki mladenič ovaden radi ogrožanja osebne važnosti in neki drugi radi žaljenja straže. Prijavljenih je 7 voznikov zaradi prestopkov cestnopolicijskega reda.

Dr. med. Jože Jakša

specialist za kožne in spolne bolezni

ord. od 9.—11. in od 3.—5.

Ljubljana, Wolfova ulica 11

Iz Celja

—c Porotno zasedanje. Pri jesenskem porotnem zasedanju, ki se prične v ponedeljek, pride pred porotnike pet porotnih slučajev in sicer: dne 29. avgusta Franc Kozole radi uboja in Anton Mlakar radi posilstva, dne 30. avgusta Anton Jevšenak in Vinko Jerala radi tatvine, dne 31. avgusta Josip Hrovat - Kiš radi goljufije ter Martin Sušec, Rudolf Hriberšek in Pavel Martinc radi galufije.

—c 75. in 56letnica. Celjsko opeševalno društvo bo proslavilo v kratkem dva jubileja. Minilo je namreč letos 75 let, odkar je bil današnjemu mestnemu parku položen temelj s posajenjem kostanjevega drevo-reda ob Savinji. Preteklo pa je 56 let, odkar se je ustanovilo v Celju Opeševalno društvo. Oba jubileja se proslavita z veliko slavnostjo, katere se bo vršila v nedeljo dne 4. septembra v mestnem parku.

—c Vpisovanje na dekliški šoli šolskih sester v Celju se vrši dne 1. septembra od 8. do 12. ure in popoldan od 2. do 4. ure.

—c Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna «Pri Orlu» na Glavnem trgu.

Iz Maribora

—m Železniška nesreča pri tezenskem prelazu. Pri železniškem prelazu na Teznu se je pripetila v petek v zgodnjih jutranjih urah težka železniška nesreča, ki je po čudnem naključju ni zahtevala človeških žrtv. Trije kmetje s ptujskega polja so peljali na mariborski trg zelenjavo. Ker zapornice niso bile zaprte, so nič hudega sluteč peljali čez železniško progo. V istem trenutku pa je privozil iz zavinka ljubljanski osebni vlak. Lokomotiva se je zaletela v prvi voz posestnika Kekeca, ga popolnoma zdrobila, konje in voznika pa vrgla daleč v stran v cestni jarek. Drugi voz je lokomotiva prerazela na polovico, tako da se je oje s konjem odlomilo. Konja je lokomotiva popolnoma razmesarila, voznik in dve drugi ženski pa so padli z voza v jarek, pri čemur si je posestnica Terezija Meznarič polomila več reber. Voz sam je ostal nepokškodovan. Tudi Kekec in njegovi konji so odnesli le neznatne prask. Vlakovodja je, videč nesrečo, vlak takoj ustavil, naker so težko ranjeno Meznaričevo naložili na vlak in jo prepeljali na kolodvor, od tam pa v bolnico. Kdo je zakrivil nesrečo, bo dognala uvedena preiskava.

— Tudi mariborski avtobus skoraj pod vlakom. Mestni avtobus, ki vozi na progi Maribor—Rogaška Slatina, se je včeraj skoraj ponesrečil. Pri Poljčanah je vozil čez železniški tir v trenutku, ko je čuvaj zapornice. Avtobus je bil takoj ujet sredi proge, po kateri je prisopihal v istem trenutku brzovalci. Sofer je v zadnjem trenutku zaklical potnikom, bilo jih je 20, naj skočijo z avtomobila in se rešijo. Več gospodov je naglo skočilo k zapornici in jo s silo dvignilo toliko, da je lahko avtobus v zadnji sekundi zavozil s tira, sicer bi ga bil vlak zdrobil. Krivda ne zadene pravzaprav nikogar. Sofer je zavozil čez prelaz, ker so bile zapornice odprte, čuvaj pa izza ovinka ne vidi proge in je zapornice po predpisih zaprl.

—m Preureditev gledališča. Počinitice je gledališka uprava spretno izkoristila za modernizacijo našega gledališča. Ze lanske leto so popolnoma preuredili parter, letos pa so se spravili na galerijo. Strop so primerno dvignili, na obeh straneh pa prizidali še par lož. Razen tega dobi gledališče dva velika ventilatorja, tako da bo dovolj preskrbljeno za čiščenje zraka. Prostor pod orkestrom bodo poglobili in s tem povečali resonanco. Zeleti bi je bilo, da bi tudi občinstvo pravilno cenilo prizadevanje gledališke uprave in s številnim posetom zagisrulo nadaljni obstoj in razvoj naše Talije.

—m Vlom v novo vilo. Pred vlomilci v Mariboru ni nič varno. Včeraj so vlomili v še nedodelano vilo na Kamniški cesti in v pomanjkanju drugih stvari odnesli vse mizarso orodje in razne barve v vrednosti 800 Din. O storilcih ni nobenega sledu.

Sokol

— Bratje in sestre, nabavite si za svojo korespondenco sokolski območni kolek po 50 par v pisarni JSS (Narodni dom). Pri večjih naročilih je 25% popusta v korist bratskih društev in žup.

— Sokolsko društvo Ljubljana II. bo praznovalo v nedeljo 4. septembra svoj društveni dan z javno telovadbo, ki bo pokazala, da društvo ni lenarilo. Bratje, pripravite kroje, da bo naš praznik čim lepši in popolnejši! 1278

Denarni zavod v Bosni izšče perfektnega korespondenta za srbohrvaški in nemški jezik. Prednost imajo aktivni sokolski delavci. Nastop takoj. Pismene ponudbe je poslati na oglasni zavod Rekord, Sarajevo.

— Sokolski vjesnik župe zagrebačke št. 8 ima naslednjo vsebino: Dr. Hugo Werk: Hrvatski Sokol u Zadru. — Sestra Renata Tyrševa o zadaci Sokolstva u današnje doba. — Dr. Petar Skok: Sloveni u Grčkoj. — Emil Vukotić: Skupne proste vežbe. — Irdijski mislioci: J. Krišnamurti o odgoju tela. — Vijesti: zagrebačke sokolske župe «Kralj Petar Svačić». — Jugoslovensko Sokolstvo. — Sokolska štampa.

— Opozorjamo članstvo ljubljanskih in okoliških sokolskih društev na sokolski piknik (smer Podutik), ki ga priredimo v nedeljo 28. t. m. v slovo bratom tečajni-

kom III. prednjaškega tečaja. Zbirališče ob pol 8. dop. pred Narodnim domom, vršitev v Ljubljano ob 8. zv. Jedilni pribor in jestvine je vzeti s seboj, dobiti pa bo izvrsten Račić-golaš. Petje, harmonika!

— «Sokol» za reklamo v Italiji. Italijanska tiskarna Mario Benovol je zaprosila COS, da bi smela označiti svoje sardine z imenom «Sokol». COS je prošnjo sveda zavrnjalo. — Čudno, Italijani niti slišati ne morejo besede Sokol, za reklamo pa bi radi izrabili Sokolstvo.

— I. prednjaški tečaj JSS za članice se bo vršil pod vodstvom savezne načelnice s. Jugove od 26. septembra do 22. oktobra t. l. Prijave za sprejem v tečaj je treba poslati starejšemu JSS najkasneje do 12. septembra. Tečaj se bo vršil v prostorih sokolskega društva Ljubljana I. na Taborni. Udeležence bodo imele skupno prehrano in prenočišče.

— «Soko Dušana silnog» glasilo beogradske sokolske župe prinaša v 7. in 8. številki sledečo vsebino: Dr. V. Kujundžić: Sokolski dom v Beogradu. — M. P. M. Lazarevič: Sistem brata Vojinovića. — Djordje Hic: Tehnički izveštaj za I. sleta narataja u Beogradu 1927. g. — Dr. V. K.: Nove sokolane u Nišu i Somboru. — Župski glasnik. — Jugoslovensko Sokolstvo.

Gospodarstvo

Velesejem v Gradcu

Grški velesejem se bo vršil od 3. do 11. septembra. Prireditelj letos obsegala: razstavo industrije in obrti, alpskih dežela, razstavo modernega stavbarstva vseh panog; oblačilni sejem; razstavo pisarniških oprem in potrebščin; Stajersko in slikah; zimski sport alpskih dežela; poljedelsko razstavo; razstavo živil in deželnih pridelkov; vrtnarsko razstavo; kovaško razstavo z najmodernejšimi stroji in pripomočki.

Program je torej zelo obsežen in nam priča, da bo prireditelj nudila mnogo važnega tudi za naše ljudi. Marsikaj moramo uvažati še iz tujine, kar ni vedno tako, kakor nam opisujejo in slikajo razni prospekti. Gradec ni tako daleč od Ljubljane in se nudi vsakemu najboljša priložnost, da tamkaj na licu mesta ogleda in izbere predmete, ki jih rabi. Ugodnosti so zelo povoljne: 25 odstotni popust na naših in avstrijskih železniških progah, avstrijskega vizuma ni potreba, ampak zadostuje legitimacija v zvezi z jugoslovenskim potnim listom. Legitimacije razprodaja urad Ljubljanskega velesejma direktno ali potom svojih zastopnikov po 40 Din. V območju Slovenije prodaja velesejem v Ljubljani graške legitimacije po sledečih zastopnikih: Dragotin Gobec, Celje, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, Jugoslov. banka, Ljubljana, Josip Zidar, Ljubljana, Merkantilna banka, Kočevje, Mestna hranilnica, Novo mesto. Društvo rudniških namoščencev Trbovlje, Loka, Gremij trgovcev, Krško, Gremij trgovcev, Ribnica, Zupanstvo v Laškem, Trgovska banka, Prevalje, Ljubljanska kreditna banka, podr. Kranj, J. F. Florjančič, Bled.

—g Trvdke, ki se zanimajo za ugoden nakup španske milnice (perlini koren), brinjevi jagod in riževih korenin (Grenelle), naj javijo svoje naslove uradu velesejma v Ljubljani.

—g Dolenski hmeljarji. Iz Stične nam pišejo: Hmeljarstvo je v našem kraju nova panoga. Letos smo porabili za hmeljnike precej njiv in polja. Veščaki so trdili, da bo naše podnebje hmelju ugajalo in niso se motili. Pridelek je lep. Obrabli smo z veseljem. Delavce smo plačevali po 2 Din za mernik nabanega hmelja, pa hrano smo jim dajali sveda. Trije posestniki so pridelali hmelja posebno dosti. Eden med njimi bo dobil zaup približno 40.000 Din. Tako vsaj sodijo hmelj. Da stanajo novi nasadi veliko denarja, je znana reč, a za trud in delo ostanejo hmeljarski denarji. — Zadnji Bernardov semenj ni bil tako obiskan kot druga leta. Denarna kriza se pozna tudi na semnju. — Poštna uprava in lastniki poštnega avtomobila so se končno tako uglasili, da se vrši dnevna poštna vožnja Slična - Žužemberk in nazaj za 3200 Din na leto. Poštna uprava je primerknila, podjetje je pa odnehalo, pa je šlo.

—g Mlekarska industrija na pokrajinski razstavi v Ljubljani v jesen od 17. do 26. septembra 1927. Tudi ta panoga nastopi letos drugič s svojimi izdelki, sirom, maslom in drugimi mlečnimi izdelki. To je njen drugi nastop za široko javnost po petdesetih letih, odkar jo je v Bohinju in s tem v Sloveniji vpeljal Svirar Hitz. Mlekarska razstava tvori oddelek zase in bo urejena tudi popolna mlekarna. Razstavljen sir in maslo bo tudi ocenjeno in premirano po kvaliteti z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnam. Poleg prodaje en gros se bo prodajalo tudi v malih količinah, da se obiskovalcem razstave nudi prilika poskusiti mlečne izdelke naših mlekarn in sirarn. Nad vse zanimiva razstava bo gotovo v splošno zadovoljstvo vseh obiskovalcev.

—g Vinska razstava v Ljubljani v jesen od 17. do 26. septembra. Na številna vprašanja sporočamo javnosti, da se tudi na letošnji pokrajinski razstavi vrši razstava izbranih buteljnih vin. Za poznavalce vina lepa prilika, da poskusijo res dobro, zlahko vinsko kapljico.

—g Mednarodni velesejem v Bratislavi se vrši letos od 21. avgusta do 2. septembra. Za poset velesejma so dovoljene običajne prevorne olatjave. Zastopstvo velesejma za Slovenijo ima Urad ljubljanskega velesejma.

—g Prometna konferenca. Dne 24. t. m. se je vršila v Beogradu konferenca načelnikov prometnih oddelkov vseh železniških direktij. Razpravljalo se je o zboljšanju prometa, zlasti o aktivni kontroli celokupne prometne službe ter o reviziji voznih listkov.

Po svetu

— X. Nezgoda s padalom. V nedeljo se je o priliki letalskega mitinga v Lipskem smrti ponorečel Anton Merkelsbach. Pilot je skočil iz letala s padalom lastne konstrukcije, ki se je tudi to por normalno odprlo. Vse silne zračne pritiska pa se je pretrgal pas, s katerim je bil Merkelsbach privezan k padalu, in nesrečni letalec je teletnil iz višine 300 metrov na tla in obležal na mestu mrtev. Bil je to njegov 81. skok.

Moda

Dva tipična vzorca elegantnih večernih toalet.

Kateré ženske so najboljše zakonske žene?

Na to kočljivo vprašanje odgovarja neka izkušena Angležinja, ki se mnogo peča s psihološkimi problemi, zlasti z duševnostjo nežnega spola. — Mnogi mladi mošči, — pravi angleška dama, — ki bi si radi omislili svoj dom in se oženili, razmišljajo o tem, jeli dekle zaposleno v pisarni, v banki ali trgovini, bolj pripravo za zakonsko življenje, kakor njene sestrice, vzgojene samo za gospodinjstvo in kuhinjo. Ako dobro premislimo, moramo dati prednost dekletu, ki ima svoj poklic. V pisarni se bolje pripravi za gospodinjstvo nego v kuhinji. Devojke, ki si morajo služiti kruha po pisarnah, navadno nimajo tako bogate izbire ženitov, kakor one, ki ostanejo do možitve doma. V pisarni se seznanijo s dekletom, ki so mnogi mošči v dobri tem pogledu širše obzorje. Za pisarniške stroje se razprše vse iluzije, ki so tako često vzrok nesrečnih zakonov. Uradnice, tipkarike in prodajalke vidijo moške duševno in telesno brez suknje. One dobro vedo, kako si nataknejo moški masko gentlemana, kadar gredo v družbo, da speljejo na led dekleta, ki ga mamice skrbno vzgajajo in drže doma. Zaposlena dekleta spoznajo v službi tudi prave gentlemane, moške, ki so vedno vljudni, kavalirski in poštenji in ki res zaslužijo, da jih svet spoštuje. In kadar stoji tako deklet pred odločitvijo, se ne da zapeljati s frazami o večni ljubezni in raju na zemlji.

V pisarni ali trgovini se nauči dekle discipline, ki jo prinese tudi v zakon. Nauči se točnosti in marljivosti, zna si razdeliti delo, za vse najde dovolj časa in hitro razume odgovornost, ki jo je prevzela z zakonskim življenjem. V pisarni se dekleta nauči tudi občevati z moškimi. To je vsaki ženi nujno potrebno. Pri razjarjenem možu lahko porabi isti recept, ki ga je rabila, ko je bilo treba potolažiti nerazumno ali razkačeno šefa. Vsako deklet, ki je bilo zaposleno tri leta, ve, kako je treba odgovarjati, da se jeza potolaži. Tako dekleta vedo dobro, kako težko se služi denar, kako težko ga je držati pod palcem in kako važno je imeti ga. Zato so v zakonu navadno varčne in rade položijo kaj na stran, da ima rodina tudi v stiski najpotrebnejša sredstva za življenje.

Nasprotno pa dekleta, ki sedi do možitve doma, navadno ne razume, za-

kaj mož ni vedno vesel, ko se vrača iz službe, zakaj si rad odpočije v naslonjaču in raje čita novine, kakor da bi šel zvečer na ples ali v kavarno. Ne razume, zakaj je mož včasih nervozen ali siten, zakaj nerad odgovarja na njena vprašanja, ki so zanj brez pomena. Dekle, ki pride v zakon iz pisarne, pa dobro ve, da je potreben možu zvečer počitek. Zato mu ga od srca privošči in stori vse, da se mož čim bolj počuti. Spominja se, kako često se je tudi ona vračala domov utrujena po celodnevem delu in kako srečna je bila, da je domači niso nadlegovali z nepotrebnimi vprašanji.

Jesenska moška moda

Jeseni boste prevladovali v moški modi siva in rjava barva, pa tudi modra, zlasti njene temne nianse, so moderne. Jesenski vzorci suknjica imajo dve vrsti gumbov po tri v vrsti, zapenjajo se pa samo na dva. Gumbi so prišli daleč nazaj. Kroj se ozira bolj na udobnost in potrebo vsakdanjega življenja. Hlače so široke, spodaj zavahane, v pasu široke. Moške obleke jesenskih vzorcev so brez izjeme ohlapne. Samo žaket, smoking in frak se še vedno oprijemljejo telesa. Rokavi promenačnih in delovnih oblek so se nekoliko razširili, pač pa so pri večernih oblekah in žaketu ozki tako, da se v zapetju tišče manšet na srca. Smoking in frak sta obrobena s težko svilo, dočim rob pri suknjiču ne sme biti svilen ali baržant.

Večina londonskih krojačev dela frake iz temnomodrega blaga, ki se pri umetni razsvetljavi prav nič ne razlikuje od črnega. Tradiciji črne moške večerne obleke se je izneverila celo Anglija, znana v tem pogledu kot dežela tradicij. Študenti univerz v Oxfordu in Cambridgeu nosijo večinoma temnomoderne frake. Vse kaže, da je črnim moškim oblekam odklenalo. Tudi žaket se izpreminja. Tu se pa kaže bolj povratek k starim formam, nego prevrat. Progaste hlače se umikajo kvadratastam vzorcem. Žaket je ozek in se zapenja na tri gumbce. Moderne hlače k žaketu so iz ševjota.

V zadnjem času se je pojavil zanimiv model moških srajc. To so pletene srajce, narejene iz filne volne ali pa zmesti volne in svile. Tako srajca je praktična, udobna in topla. Ovrtnik je iste barve in istega vzorca kakor rob na prsih. Take srajce so namenjene v prvi vrsti sportu. Jeseni bodo moderne tudi flanelaste srajce. Krvate ne sme-

jo biti kričeče. Prevladujejo mehke nianse. V splošnem bo moška jesenska moda v znamenju priproste elegancije, vendar se pa kaže že nagnjenje k peštrim barvam.

Konec počitnic

Se nekaj dni in šolskih počitnic bo konec. Ravnateljstva vseh šol že napovedujejo začetek novega šolskega leta, dijaške gospodinjce, te nepozabne do brotnice na dedučinah mladince, že pripravljajo sobe, založništva so napolnila izložbena okna s knjigami in raznimi učnimi pripomočki. Kmalu bo čez poletje tako prazno mesto zopet polno šolske mladine. Skrbne mamice se vračajo z zagorelimi otroci z dežele, vračajo se v mesto dijak in dijakinja. Prvi dnevi po povratku so vedno neprijetni. Mladini se toži po svežem zraku, po idilih zunaj na deželi. Stanovanje v mestu, ki se je zdelo pred odhodom na počitnice udobno, je postalo naenkrat pretesno. Težko se je po prijetnem oddihu lotiti vsakdanjega dela.

Toda kaj početi — počitnice je konec. Pozabiti je treba na vse čare življenja na deželi ter se oprijeti dela, pa če je še tako težko in neprijetno. Saj traja ta notranji odpor proti mestnemu življenju in delu samo nekaj dni. Življenje se kmalu vrne v svoj prejšnji tir in mladina niti ne opazi, da se je kaj spremenilo. V bistvu smo vsi več ali manj podvrženi nagonu, ki nas žene iz kraja v kraj. V tem pogledu se prav nič ne razlikujemo od prapradedov, ki so se selili s čredami iz kraja v kraj. Težko se sprijaznimo z mislijo, da moramo živeti stalno v enem kraju. Toda kaj hočemo, življenje je pač težko. Saj se samo prve dni zdi človeku vse nezno, samo prve dni mu je pri srcu, kakor da sedi v ječi. Kmalu se pa privadi in sprijazni z usodo. Lepo je na

svetu samo to, kar ne traja dolgo. Komur se preveč toži po počitnicah izven mesta, naj pomisli, da tudi življenje na deželi ni tako lepo, kakor se na prvi pogled zdi. Kar poslušajte one, ki morajo stalno živeti izven mesta. Tudi oni godrnjajo. Godrnjamo pač vsi. To je še edina tolažba enim in drugim.

Salon moške mode

V eni največjih pariških galerij so je vršila nedavno razstava slik modernih umetnikov, ki so dobili originalno nalogo. Mislite si, so jim dejali, da so vse moške obleke zgorele in da se sploh ne spominjate, kakšne obleke so moški nosili. Naslikajte po svoji fantaziji modele sedanjih moških oblek. Razstava je bila zelo zabavna. Spominjala je na stransko dvorano salona humoristov. Resnici na ljubo pa moramo ugotoviti, da slikarji in arhitekti, ki jim je bilo naročeno ustvariti novo moško obleko, niso hoteli biti humoristi. V salonu moške mode je cela vrsta zabavnih osnutkov. Tu sta razstavila svoja dela moderna arhitekta Malet-Stevens in Bourgeois, dalje Soni Delaunay, ki aplicira kubizem, Bussy, ki je zmoderniziral kratke hlače iz dobe direktorice, Capiella, ki daje modi špansko lice, Chaperon, ki je oblekel znane Parižane v kratke hlače. Touchet, ki je nataknil Henriku III., Ludviku XIV. in Napoleonu dolge hlače in demonstriral, da izgubi človek s tem polovico svoje dostojnosti.

Moški pa kljub temu ostanejo pri dolgih hlačah in starih oblekah. So pač konservativci in tako domišljavi na svojo lepoto, da mislijo, da njihove obleke ne potrebujejo nobenih reform. Sicer je pa že Malarmé pred davnimi leti napisal, da bi oblekel v dolge hlače vse moške, svetnike in Luciferju zapisane, ako bi bil slikar in bi moral naslikati sodni dan.

Bohni v letošnjem poletju

Izredno velik tujski promet. — Napačne kalkulacije domačinov. — Kaj je treba napraviti da pridejo naravne lepote v tem delu Slovenije do polne veljave.

Kakor na Bledu, tako je tudi v Bohinju letošnja tujska sezona zaznamovana višek. Vsi trije večji hoteli ob Bohinjskem jezeru Sv. Janez, Sv. Duh in Zlatorog so bili domala ves čas napolnjeni do zadnje sobe in postelje. Pa tudi manjši hoteli in panzije, kakor Bogatin pri Zlatorogu, Rožič pri Sv. Janezu in dr., so sprejeli maksimum gostov v svoje prostore. Tekom nekaj tednov, skoro enega meseca so se do zadnjega napolnili tudi oni prostori v gostilnah in privratnih hišah, ki so urejeni za tuje v Ribičevem Lazu pri Sv. Janezu in v Stari Fužini, tako da včasih ni bilo najti v vsem predelu v bližini jezera niti ene sobe. Zgodilo se je ponovno, da so se tuji, ki si niso pravočasno rezervirali prostora, vozili od hotela do hotela in se morali nazadnje, če tudi v podjetjih okrog Sv. Janeza niso našli sobe, vrniti v Bohinjsko Bistrico ter tamkaj počakati par dni, da se je med tem izpraznil kak prostor v bližini jezera. Večkrat so morali iskati sobo po vsej Stari Fužini, da so jo naposled dobili v kakih kmetijskih hišah, ki še nikoli ni prenočevala tujecev, če ni bilo treba v najhujšem slučaju prenočevati kar na senu.

Tekom julija so prevladovali gostje iz bolj oddaljenih krajev, seveda poleg Srbov in Hrvatov, ki so bili ipak ves čas v relativni večini. Zelo mnogo je bilo gostov iz Avstrije in Nemčije; med njimi je bilo največ takih, ki so se zadržali le za nekaj dni, ali tako da so prj tem odšli tudi na ture po Julijskih Alpah. Med temi gosti so se čule vedno le prav pohvalne sodbe o Bohinju; veličastna, dasi mrka lepota Bohinjskega jezera je učinkovala s svojo čudovito samoto nanje čisto še bolj nego vesela, živahna ali celo razposajena pokrajina Blejskega jezera. To so bili gostje, ki so se želeli še čim pogostejše vrniti med te silne gore. Zato je škoda, da so se nekateri privatni oddajalci dali zavesti ugodnostim trenutne situacije ter šli, čim so videli ogromni

pritok tujecev, s cenami nesorazmerno navzgor. Videlo se je, da smo še vedno na oni točki kalkulacije, ki računa samo z momentom ter želi ta hip izveči čim več dohodka od tuja, namesto da bi ga želela pridobiti za čim trajnejši poset.

V splošnem je bilo opažati, da so prišli v Bohinjske ljudi, ki so si želeli zares odpočiti, makar bolj v samotni, taki, ki si ne želijo jazza in ki so lahko brez plesa in drugega družabnega trušca en mesec ali dva. Zelo mnogo je bilo po hotelih družin z majhnimi otroci, ki je zanje bohinski zdravilni mir kot nalašč.

V avgustu so prihajali v vedno večji množini domačini, osobito Ljubljančani, tako da se je med gosti šele v zadnjih tednih močnejše uveljavljala slovensčina; — v juliju je bilo to domala le ob nedeljah. Ali bo izredno številčen letošnji poset tujecev v Bohinju le slučajen pojav, v zvezi v prvi vrsti z nemavladno lepim poletjem, to je stvar zase; gotovo pa je, da je Bohinj tako lep, da bi mogel privabiti k sebi toliko in še več gostov kot letos — vsako leto. Da je zanje prostora sedaj premalo, se je letos pokazalo seveda v dovolj kričeči meri. Govoriti o tem, ali je potrebno zgraditi še kak hotel in prirediti v starih ali novih hišah sobe za tujece — posebno manjka sob s kuhinjami, — nima smisla; o tem bo odločala podjetnost s kalkulacijo.

Lažje je govoriti o tem, da se za tujski promet v Bohinju gotovo sedaj premalo stori. Nekdo, bodisi prizadejeni občinski Srednja vas in Bohinjska Bistrica, ali višje oblastne institucije ali pa posebne organizacije bi se morale pobrigrati za to, da pridejo naravne lepote Bohinja še bolj do veljave, v oni meri, da postanejo čim bolj privlačne za bivanje gostov. V tem pogledu je treba pač še marsikaj storiti v Bohinju. Vzemimo cesto od Sv. Janeza do Zlatoroga, ki gre ves čas skoro tik ob jezeru. Menda pač ne bi bilo pretežko niti

predrago porediti gozd pod cesto, tako da bi se nizko drevje in grmovje, ki je v večini odstranjeno, višja drevesa pa obsekala do primerne višine, tako da bi imeli sprehajalci na vozeih in avtomobilih kakor tudi pešci ves čas najlepši pogled na jezero. Cesta bi postala na ta način najlepša promenada, kakor jih imamo malo v državi, sedaj pa se po njej malo kje odpre prost pogled na prelepo jezero. Čuditi se mora človek, da niti uprava hotela Sv. Janez še ni prišla na to enostavno idejo ter primereno počečila drevje med hotelskimi prostori in jezerom. Nasprotno, tam je postavljena na novo celo nova lesena zgradba, podobna bolj baraki nego hiši, shramba za ribe; tako da stoji sedaj tik nad cesto, in sicer tako da zapira najlepši pogled na jezero. Take stranske zgradbe spadajo nekam v ozadje: pred hotelom, verando in teraso pa mora biti vendar prostor prost. Dolej ima tako prijazno, prosto osrednje samo hotel Sv. Duha, dasi je potreba po prostem razgledu na jezero vendar samoobsebi umiljiva želja vsakega gosta.

Za izlete v bližnjo okolico jezera bi se morale nuditi nekatere ugodnosti. Tako bi bila zelo potrebna boljša steza po severni obali jezera, kar bi mnoge gotovo privabilo za izprehod okrog jezera. Škoda je nadalje, da tuji tako malo poznajo Bohinjski Vintgar, skalno sotesko ob spodnji Mostnici. Se domači turisti poznajo največ le Hudčev most in pogled z njega; gornjega dela soteske, ki se s presledkom vleče tja do planine v Vojah, pa ne poznajo toliko, ker gredo turistovske steze zgoraj nad njo. A ta bohinski Vintgar po svoji ponekod naravnost strahotni veličastnosti nič ne zaostaja za blejskim, nasprotno, še bolj je divja ta skalna, ne čez 2—3 m široka, a do 20 m globoka deber, kjer v dnu golči voda, kakor da je razlagala skalovje. Da ima bohinski Vintgar steze in mostove, ki bi omogočili dostop, kamor je zdaj še težko pogledati, nikar pa zleteti v deber, bi ga hoditi gledat ni manj kot blejskega.

Za ture je škoda, da so slabi pogoji ravno za manjše enodnevnne ture na bližnje gore v južnozahodnem obodu jezera. Že na Rodico bi bilo mnogo več poseta, če bi bila pod vrhom kje planinska kočja. Nekdaj je bil za prenočevanje turistov prirejen eden izmed pastirskih stanov na planini Lepa Suha, zdaj pa tega ni več. Se slabše je seveda z gorami od Vogla dalje mimo Škrbine, Podre gore itd. tja do Bogatina; v tem sektorju bi bilo zelo potrebna kočja za manjše ture bohinskih gostov, podobno kot imajo letoviščarji z Moistrane ali Kranjske gore ugodne pogoje za sprehe v gorske doline na jugu.

Na drugo stran v območju gozdne planave okrog Mrzlega Studenca je stvar za izlete boljša. Na Mrzlem Studencu tik zraven vile šumske uprave se je pričetkom avgusta otvorila restavracija, lasti župana z Gorjan, namenjena v prvi vrsti delavcem, zaposlenim v velikih gozdih na Pokljuški planoti, ki pa bo prišla prav tudi turistom. Restavracija je dostaj le brezalkoholna, a ima to ugodnost, da ostane odprta tudi čez zimo; zanj se zgradi v kratkem tudi večje in boljše poslopje, nego je dosedanj provizorni prostor.

Še bolj razveseljivo je, da je znova prišla v tek akcija za gradnjo ceste čez Koprivnik. Komisija prizadetih občin ozioroma vasi ter oblasti je že pričela svoje posle na neizmerno veselje gorskih vasi Gorjuše in Koprivnik, ki si ceste, kakor bi se imela zgraditi že tik pred vojno, silno želita. Posebno Koprivnik, ta prelepa vasica v kotanji skoraj 1000 m visoko, ki bi bila tako pripravna za poletno bivanje, bi pridobil ogromno, ako bi dobil pošteno cesto v dolino. Po dosedanjih načrtih in posvetovanjih bi se cesta gradila iz Bohinjske Bele čez Jamo na Gorjuše in od tod dalje čez Koprivnik na Jereko v zgornji bohinski dolini, odkoder je že zveza tako na Bohinjsko Bistrico kot do jezera pri Stari Fužini. Če bi se pozneje enkrat napravila še cesta s Koprivnika na Mrzli Studene — razdalja je le eno uro dolga, teren zelo ugoden —, bi mogli z vozom in avtomobilom z Bleda v Bohinjo po zelo interesantnih varijantah in tujski promet bi dobil tod zelo važne nove atrakcije, bodisi za izlete ali za zdravstvene namene.

Cr.

N. A. Tefiti:

Korziška osveta

Prigoda, o kateri vam hočem pripovedovati, se ni stara in ljudje, ki se ji tiče, so najbrž še živi in zdravi. Morda jih srečate kje na ulici ali v gledališču in greste mirno mimo njih, ne da bi slutili, da so to junaki skoraj da krvave drame.

Torej... Anetto Lirossovo je ljubil Michel Serebrov. Anetta je bila navdušena in srečna, samo nekaj jo je težilo, da namreč ne more govoriti o tem s svojim možem. Zelo je ljubila svojega moža in rada mu je zaupala svojo radost in gorje. Naenkrat pa — ne bev ne mev... Najprijetnejše in najzanimivejše reči mu ne sme povedati. Gotovo bi kihal mulo in ne govoril z ženičo ves dan, namesto da bi se veselil njenih uspehov.

Da, veseliti bi se moral! Michel Serebrov je bil zelo zanimiv. Bil je pravi don Juan... o tem ni smel nihče dvomiti.

Ženske so govorile o njem: — Him, him... Michel sicer ni posebno lep, vendar se pa da z njim o marsičem govoriti. Ni prazen in površen, kakor se zdi na prvi pogled.

Moški so pa dejali: — Ta Serebrov ima pa res predrzen gobec. Gotovo ga je že kdo oklofotal. Vse to, kar so govorili zlobni jeziki, bi se dalo povedati v dostojni obliki z dvema besedama: don Juan.

Michel Serebrov je govoril zelo malo. Raje se je oziral okrog in le redko je zašepetal:

— To je greh... greh je človeka tako mučiti. Že zopet nisem vso noč zaslišal oči.

Tako je zatrjeval ženam, s katerimi se je komaj seznanil. Kot pravi don Juan ni nikoli nazival ženske, s katerimi je imel opraviti, po imenu. To je zelo nevarna reč, kajti v obsežnem registru se človek lahko zmoti in žena, ki ji je slučajno ime Marička, je strašno huda, ako jo ljubček nazove Tončka. Kakor da bi bila kdo ve kakšna razlika.

Zato je Michel nazival ženske »mucek«, »dušica«, »srček«, ali s kakim konjskim imenom, kakor »šimček«, »re-zgetavček« itd.

To je bilo zelo prijetno in laskavo, poleg tega pa ni nalagalo nobenih obveznosti.

In tako je začel Michel Serebrov flirtati z Anetto Lirossovo. Flirtal je cele štiri mesece. In vsako nedeljo ji je pošiljal veliko okroglo bonbonjero z njeno najljubšo slaščico — višnje v čokoladi.

Zahajal je k Lirossovi vsak četrtek na večerjo in vsako nedeljo na obed. Včasih je spremljal Anetto v gledališče. Spotoma je navdušeno govoril o zvezdah; govoril je tako glasno, da se ni slišalo, kako izvošček hudomušno k'ha.

Toda prišla je nedelja, ko je bil Michel nepričakovano zadržan. Imel je važno komisijo. In prišel je četrtek, ko Michel zopet ni mogel priti. Tudi v četrtek je imel važno komisijo. Vse je ka-

zalo, da so državne zadeve v zelo kritičnem položaju in da je Michelova pomoč nujno potrebna.

Toda kaj početi? Može se vedno pripravljati zapustiti ženo radi kakega važnega sestanka. To je znano že iz zgodovine.

Anetta se je v silnem gnevu spominjala Demostena, ki si je nabasal v usta peska, da bi mogel lepše govoriti, in Diogena, ki je zlezel v državnem interesu v sod, dasi ga je gotovo čakala kak deklica. Zgodovinski primeri so jo nekoliko potolažili, toda ko Michel tudi naslednji nedeljo ni prišel, niti ni poslal slaščic, jo je začelo že skrbeti. Zaplakala je pri obedu in ozmerjala moža, ker je jedel pečeno raco z nožem.

Zvečer je hotela na vsak način med ljudi. Odšla je k igrački Udai - Razdolina. Razdolina je bila malo znana z Michelom in zato je odšla Anetta k nji. Razdolina je imela goste... igračke in častnike. Michela ni bilo tam. Toda bilo je tam nekaj drugega. Na mizi med biskoiti in skledico z vkuhanimi malinami je ležala okrogla bonbonjera z višnjami v čokoladi.

Anetta je segla vsem v roke. Ne da bi odvrnila pogled od bonbonjere. Je dolgo molčala in čutila, da se ji kuha v možganih nekaj čudnega.

Prijazno se je nasmehnila in glas se ji ni prav nič tresel, ko je vprašala gospodinjico:

— Ah, kdo je vam poslal te izborne bonbone?

Gospodinja je pomežikala in odgovorila smeje:

— Ah, poslal jih je očarljiv don Juan.

Anetta ni več vprašala. Vstala je, stopila h gospodinji in dejala osorno: — Pojdiva, govoriti moram z vami med štirimi očmi.

Presenečena Udai-Razdolina jo je odvedla v svojo spalnico.

Tu se je obrnila ogorčena Anetta k luči, položila je gospodinji roko na ramo in vprašala:

— Povejte po pravici. Bonboni so od Michela, je-li?

— Ne, to se pravi... da — je priznala Razdolina.

— Povejte mi vse... je-li vam je reklo »mucek«?

— Ne, to se pravi... da, je zajecila Razdolina.

— Ali vas je ščegetal z brki po zapetju? Je-li vam pihal v dekolte? Je-li vam rekel, da je greh človeka tako mučiti?

— Ah, da... to se pravi, da...

— Je-li vam kazal na nebu Veliki voz? Je-li vam rekel, da vso noč ni zaslišal oči?

— Da, da... je dejala Razdolina. Da, pihal je... Veliki voz... nobeno noč ni spal...

Anetta jo je pustila. Obrnila se je in odšla.

Prišla je v jedilnico, sedla za mizo, potegnla k sebi bonbonjero z višnjami in jih začela jesti.

— Kaj ne, da so bonbončki zelo do-

bri? — je vprašala gospodinja, ki je komaj krotila svojo jezo.

— Niso napačni, — je odgovorila Anetta malomarno in jedla naprej.

Gospodinja je postala nervozna.

— Marija Nikolajevna, — se je obrnila k sosedu, komični starki iz stare gledališke družbe, — pokusite še vi bonbone.

— Hvala, jaz...

— So zelo dobri, je dejala gospodinja na glas, da bi opozorila nase Anetto.

— Niso slabi, — je zamrmrala Anetta in začela še hitreje prazniti bonbonjero.

Jedla je zelo hitro in metala pečke na krožnik. Oči so se ji škodoželjno iskriale. Vsi so jo molče gledali.

Gospodinja se je kar tresla od jeze. — Ivan Nikolajevič — se je obrnila z drhtečim glasom k enemu izmed častnikov. — Prosim vas, ponudite Mariji Nikolajevni bonbone.

Častnik se je prijazno nasmehnil, stopil je k Anetti, se ustavil za njenim hrbtom in zarožljil z ostrogami. To je bilo vse, kar je mogel storiti kot dobro vzgojen človek. Obstal je v napetem pričakovanju.

Anetta je pa mirno jedla bonbone. Pojedla je vse do zadnje višnje. Potem je mirno in ponosno vstala, vzela iz ročne torbice robc, si obrnila usta, kakor briše morilec okrvavljeno bodalo. Ozrla se je zmagovalno po prese-

nečeni družbi in počasi zapustila jedilnico.

Leto elementarnih nezgod

Nevihite, viharji, povodnji in potresi so bili letos na dnevnem redu. — Številne človeške žrtve in ogromna materialna škoda.

Ze koncem lanskega leta so napovedovali razni proroki burno novo leto in zdaj vidimo, da se niso zmotili. Vsi so trdili, da bo leto 1927 leto elementarnih nezgod. In res je letošnje leto katastrofalno. Zadostuje omeniti, da je bilo od 1. januarja do polovice julija, torej v 196 dneh toliko elementarnih katastrof, da so zavzeli v koledarju 136 dni. To se pravi, da je bil samo vsak tretji dan miren, drugače pa se je vrstila katastrofa za katastrofo. Letošnje leto je menda na elementarnih nezgodah eno najbogatejših, kar jih pozna zgodovina. Zadostuje omeniti, da smo imeli v maju vsak drugi dan kako večjo katastrofo, v juniju in juliju pa vsak tretji dan.

Največ je bilo elementarnih nezgod. Samo večjih neviht s poplavi je bilo v treh poletnih mesecih 35. Največja je bila poplava reke Mississippi. Začetkom maja je bilo znano, da znaša škoda nad 200 milijonov dolarjev, da je 600.000 ljudi brez strehe, 778 oseb ubitih, več tisoč ranjenih, 37 mest, nad 100 vasi in 14.000 kvadratnih milj zemlje pa pod vodo. Sredi maja je voda porušila še nasipe v državi Louisiana ter povzročila še nekaj milijonov škoda. Število človeških žrtev se je pomnožilo za 105. V drugi polovici maja je reka Mississippi poplavlila še 30 mest in 1 milijon akrov zemlje.

Na Češkoslovaškem je bilo deset večjih neviht. Ena največjih elementarnih nezgod je bila poplava v češko-saškem pogorju, kjer je našlo smrt 145 ljudi. Največ neviht je bilo na Moravskem. Škoda, ki so jo povzročile nevihte in poplave na Češkoslovaškem, znaša več milijonov kron. Število človeških žrtev presega 170. Težko prizadeta je bila tudi Avstrija, Italija, Poljska, Jugoslavija itd. V Rusiji je bilo ob neki nevihti nepretrgoma 20 ur in reka Volga je na mnogih krajih prestopila bregove. Na Poljskem je bilo poplavljenih istočasno 36 okrajev. V Belorusiji je voda odnesla v enem dnevu 110 mostov. V Italiji se je utrgal ledenik v obsegu 1 milijona kubičnih metrov. V Amsterdamu je udarila strela v

šest delavcev in je vseh 6 ubila. Celo daleč na severu ležeča Norveška ni bila brez elementarnih nezgod.

Kar se tiče nepričakanega mraza, je bila najbolj prizadeta Moravska, kjer je uničila slana 12. maja 50—80 odstotkov vinske letine. Tudi na Madžarskem in v Italiji so imeli hudo slano. V Italiji je celo snežilo. Sredi julija je pa zavladala v mnogih državah silna vročina. V Ameriki je zahtevala mnogo človeških žrtev. Dne 14. julija je podleglo v New Yorku solnčarici 8 oseb, v Filadelfiji 7, v drugih mestih pa po 2—5. V Ameriki in drugod so divjali tudi strahoviti viharji. V državi Missouri je divjal tornado s tako silo, da je bilo 234 ljudi ubitih, 824 pa ranjenih. V državi Kentucky je ubil tornado 20 oseb. Na nemško-holandski meji je divjala 2. junija strahovita nevihta, ki je zahtevala 16 človeških žrtev. Nad Parizom je razsajala silna nevihta, ki je potrgala 5000 telefonskih zvez.

Poleg neviht in poplav smo imeli letos tudi več potresov. Vseh potresov je bilo osem. Najhujša sta bila ona v Palestini in na Kitajskem. Na Kitajskem je potres 29. julija porušil več mest. V Palestini je zahtevala potresna katastrofa 250 človeških žrtev. Več tisoč ljudi je bilo ranjenih. V Evropi je bil največji potres v Jugoslaviji okrog Beograda, in sicer 15. maja. Pri tem potresu se je ponovilo 22 sunkov. Manjše potrese so imeli na Češkoslovaškem, v Rusiji, Avstriji in na Madžarskem. Vsem tem potresnim in vremenskim katastrofam se je pridružil še stari Vezuv, ki je začel 17. maja bljuvati.

Leto še ni končano in tudi elementarnih nezgod najbrž še ni konec. Če smemo verjeti onim, ki spravljajo katastrofe na zemlji v zvezo s solničnimi pegami, se nam ne obeta nič dobrega. Maksimum solničnih peg bo namreč šele prihodnje leto in potem takem bi bilo 1. 1928. glede elementarnih nezgod rekordno. Upajmo, da nam narava vsaj prihodnje leto prizaneša in da se napovedi pesimistov ne uresničujejo.

Proces proti roparju in morilcu Lecianu

Dne 29. t. m. se prične v Olomucu proces proti zloglasnemu banditu Lecianu, ki ima na vesti 72 drznih vlovov in 2 umora.

29. t. m. se prične pred divizijskim sodiščem v Olomucu senzacionalen proces proti 27-letnemu Martinu Lecianu, brutalnemu morilcu in roparju, ki je dolgo strahoval prebivalstvo raznih češkoslovaških mest. Vojaški begunc Lecian ima na vesti 72 drznih vlovov in roparskih napadov, 2 umora in nebroj manjših deliktov. Že kot deček je kazal zločinska nagnjenja. Kot 14-letnega dečka so ga morali oddati v polboljševalnico, kjer pa niso mogli zatreti v njem slabih nagnjenj. Od svojega 18. leta je predsedel 4 leta v ječi. Od oktobra 1926 do marca 1927 je zakrivil skoraj vse krinjalne zločine, kar jih pozna kazenski zakon. 26. oktobra je pobegnil iz vojaškega zaporja. Značilen za njegove poznejše zločine je ta beg iz zaporja. Lecian je v zaporu zbolel in zato so ga odpeljali v vojaško bolnico. Nekega večera je razbil vrata in planil po stopnicah na dvorišče. Straža je streljala za njim, a ga ni zadela. Lecian je preplezal zid in izginil v temo.

Neka omožena žena mu je nudila zavetje. Obledela je in mu preskrbelala vlomilsko orodje. Oborožen s štirimi revolverji je izvršil najprej štiri drzne tatvine v okolici Olomuca. Tako je neke noči vlomil s svojim tovaršem v modno trgovino Valašek. Trgovci se je pravočasno zbudili, vzeli je revolver in odšel z vsemi stanovitno dotične hiše v trgovino. Lecian je oddal proti njemu dva strela, na katere je Valašek odgovoril. Videč, da mu slaba prede, je vlomilec pobegnil. Na begu je imel še spopad z nekim nočnim čuvajem in redarjem, ki ga pa nista mogla ujeti. Nekaj dni pozneje je začel redar Pivny v Prerovi v neki hiši sumljiv ropot. Komaj je odprl vrata, sta počila dva strela. Zadet v nogo se je redar zgrudil na tla. Lecian je pa pobegnil. Iste noči je vlomil v tovarno mila, kjer ga je presenetil prof. Karlik s svojo soprogo. Lecian je ranil profesorja v desno roko. Ranjeni profesor se je skril za bližnji grm, toda vlomilec je bil tako predzren, da ga je začel iskati. Ko ga je našel za grmom, je ustrelil drugič, potem je pa mirno odšel.

Oba ponesrečena vlomila pa nista spravila vlomilca iz ravnotežja. Še iste noči je izvršil več drznih vlovov. Nekaj časa je operiral Lecian skupno s slovitim vlomilec Albertom Szekelyjem. Njun prvi cilj je bila puškarna, kjer sta si preskrbela orožje in strelivo. Nato sta nastopila turnejo po Moravskem, kjer sta dolgo strahovala cele okraje. Začetkom letošnjega leta je posetil Lecian s svojim pomočnikom neko gospodarsko zadružno v madžarskem Hradišu. Hišnik Horak je pravočasno opazil vlomilca in ju preprečil. Pol ure pozneje je redar Hanak ustavil na cesti oba vlomilca in ju pozval, naj se legitimirata. Toda vlomilca sta mirno nadaljevala svojo pot. Naenkrat se je Lecian obrnil in ustrelil iz neposredne bližine v redarja, ki se je težko

ranjen zgrudil na tla. Kakor da se ni nič zgodilo, sta odšla vlomilca dalje. V neki ulici sta opazila avtomobil, s katerim sta pobegnili iz mesta. Lecian, ki še nikoli ni imel v rokah volana, je šofiral in brez najmanjše nezdode sta prevalila 70 km, dokler ni zmanjkalo bencina. Potem sta pustila avto sredi ceste in nadaljevala pot peš.

Druga važnejša etapa Lecianovih zločinov je bila Iglava. 2. februarja je vlomil v trgovino Alojzija Meda, kjer je pa našel samo 10 kron. Pa tudi tega drobiža ni odnesel, ker ga je redar presenetil. Vlomilec je potegnil revolver in oddal 9 streliv. Smrtno zadet se je redar zgrudil. 11. februarja je skušal Lecian vlomiti v stanovanje nekega fotografa. Fotograf se je pravčasno zbudil in pregnal vlomilca. Lecian je pobegnil na trg, kamor mu je fotograf sledil in mu zaklical, naj gre prostovoljno na policijsko stražnico, sicer ga ustreli. Te besede so vlomilca razkačile. Obrnil se je in oddal na fotografa 5 streliv. Težko ranjeni fotograf se zdaj ni okrevaj. 25. februarja sta odnesla drzna vlomilca iz neke papirnice 70.000 čeških kron.

Lecian je bil kot tovariš vedno zvest. Svojega pomočnika tudi v preiskovalnem zaporu ni izdal. Vse prizadevanje preiskovalnega sodnika, da bi spravil iz njega, kje je Szekely, je ostalo brezuspešno.

Druga Lecianova žrtev je padla 8. marca v osebi orožniškega stražmistr Stuchlega in sicer blizu Ostrave. Orožnik je srečal vlomilca, ne da bi ga spoznal. Ker se mu je zdel sumljiv, ga je ustavil. Stopil je pred drznega bandita in zahteval, naj se legitimira. Lecian je skočil korak nazaj in v naslednjem hipu je imel orožnik dve krogli v prsih. Po umoru je bandit mirno nadaljeval svojo pot. 15. marca se je zdela njegova usoda že zapečatena. Dva redarja sta ga ušla in mu zvezala roke. Toda v zadnjem hipu je Lecian sleknil suknjico in ga pustil v rokah presenečenih redarjev, sam pa je srečno odnesel pete.

Lecian je bil pa tudi kavalar. 20. marca se je peljal z avtomobilom proti Kolečovu. Po cesti sta šli peš dve da-

mi in ko je privozil avto mimo, sta naprosili neznanega gospoda, da bi ju vzel v avto. Lecian je dami sprejel v avtomobil in ju vozil do pozne noči. Po tem ju je še imenito pogostil in plačal »ceho«, ki je znašala celik 1000 kron. Končno so oblasti organizirale obsežno racijo in Lecian je padel v roke pravice, ki mu bo zdaj prisodila, kar je zaslužil.

Zopet katastrofalna železniška nesreča

Včeraj smo poročali o dveh težkih železniških nesrečah, ki sta se pripetili v Angliji in na Poljskem. Skoraj istočasno pa se je v slovitem švicarskem letovišču Chamonix dogodila tretja železniška katastrofa, ki je istokotno zahtevala več človeških žrtev. Na progi Chamonix—Montenvers je zgrajena vzpenjača, ki se vije v strmih serpentinah do višine 1914 m. Vzpenjača je solidno zgrajena, vendar se je v četrtek zvečer pripetila nesreča, kakršne Švica že dolgo ne pomni.

Ko je vlak z dvema vagonoma vozil po hudi strmini navzgor, je strojevodji nenadoma odpovedala zavora in vlak je treščil z enim vagonom vred v 50 metrov globok prepad. Drugi vagon se je ustavil, ker je neki potnik opazil nevarnost in potegnil za zasilno zavoro. Izpod razvalin razbitega vagona so do sedaj potegnili 15 mrtvih, 10 žensk in 5 moških. Iz Chamonixa je bil takoj odposlan na pomoč rešilni vlak, ki je odpeljal 21 težko ranjenih v bolnico, od teh so trije že podlegli poškodbam, tako da znaša število smrtno ponesrečenih 18. Med ponesrečenci je več Francozov, Angležev in Nemcev, vendar do sedaj še ni bilo mogoče ugotoviti njih identitete. Reševalna akcija je silno težavna, ker divja v okolici strahovit vihar in snežni metej.

Strašna rodbinska tragedija pri Milanu

Malo selo Apricena pri Milanu je bilo te dni pozorišče strahovite rodbinske tragedije. Mladi posestnikov sin Michele Locardi je umoril svojo mamo, svojo mlajšo sestro in svojo ženo. Tragedija je med prebivalstvom vzbudila veliko razburjenje in sočutje z nesrečno rodbino.

Lucardi, ki je bival v Milanu, je prišel pred dnevi domov, da uredi zadevo z dedščino. Zahteval je izplačilo 40.000 lir, t. j. okoli 130.000 Din, čemur pa se je njegova mačeha uprla. Med njo in pastorkom je prišlo do hudega spora, čigar izid je bil tragičen. Lucardi je med prepričevanjem ves divji pograbil sekuro in zadal mačehi več udarcev po glavi. Nato je pograbil truplo in ga čez balkon vrnil na cesto. Njegova osemletna sestra Amalia je bila priča groznega dogodka. Boječ se bratrove osvete, je hotela uteči, toda morilec jo je dohitel in zadalil. Tudi truplo nedolžnega otroka je treščil na ulico. Podivjani, očitno zblazneli morilec, je nato pobesnel. Razbil je vse mobilije na drobne kose, ko pa ga je njegova mlada žena Marija kleče prosila in rotila, naj se umiri, je potegnil iz žepa samokres in ji hladnokrvno poglaval kroglo v glavo. Truplo nesrečne žrtve je istokotno vrnil na ulico. Morilec se je nato zabarikadiriral v sobi. Med tem se je v hiši pojavila policija, katero pa je Lucardi sprejel s strelji. Končno je policiji uspelo vdreti v sobo, toda bilo je že prepozno. Lucardi si je med tem poglaval več krogel v glavo in se tako sodil sam.

Celo goro razstrelili

Moderna tehnika ne pozna skoraj nikakih ovir. Kar si človek zamisli, skoraj vedno izvede. Seveda se pojavljajo tu pa tam nove ovire, ki zahtevajo mnogo časa in truda, toda vztrajnost zmaga marsikaj.

Italijani, ki tudi kaj radi love rekorde, so te dni dovršili veliko delo. Razstrelili so vrh gore Sera San Quirico. To je bila izredno strma skalnata gora, ki je ovirala vse promet med dvema dolinama. Inženjerji so jo dolgo časa ogledovali od vseh strani in študirali, kod bi se dala izpeljati cesta, nazadnje pa so prišli do prepričanja, da bo treba vrh odstraniti in da se bo na ta način dobilo dovolj prostora za cesto in še za večje zavetišče.

Načrti so bili kmalu izdelani in pričeli so z delom. Najprej so skopali pod hribom globoke predore in jih napolnili z razstrelivom. Nič manj ko štiri tone dinamita so položili pod skale in predore in nato zopet zazidali. Vžigalne vrvice so zvezali z električno strujo in tako je bilo vse pripravljeno. Oblasti so objavile dan in uro, ko bo zlezla gora v zrak. Od blizu in daleč so prihili ljudje, da si ogledajo ta neverjavni prizor.

Točno ob določeni uri je inženjer pritisnil na električni gumb. Vrh gore se je zamajal in razpočil, sledila je strahovita detonacija, ogromne skale so se odkrutile in v velikanskih ropotom skotalele v dolino. Vrh gore je zajel velik oblak prahu. Ko se je prah čez dobre pol ure polegel, je nudila gora popolnoma spremenjeno lice. Ostrega vrha ni bilo, mesto njega je nastala prostrana planota. Izračunali so, da je bilo na ta način odstranjenih 400.000 ton, t. j. 4 milijarde kg kamena. Manjše drobce je vrglo več kilometrov daleč, večje skale pa so ostale v dolini, kjer jih bodo obdelali in porabili za zidanje hiš, mostov in sličnih zgradb.

Morilci žensk

V zadnjem času so na dnevnem redu žalostni primeri, ko moški umori ženo. Taki umori niso nič novega. V prejšnjih časih so moški morili ženske iz ljubosumnosti ali v hudi jezi ali pa so razbojniki napadali bogate ženske, ki so jim bile kot take popolnoma indiferentne. V novejšem času se pa vedno bolj množe primeri, da moški umori svojo ljubico ali ženo premišljeno zato, da se polasti njenega denarja ali da mu ni treba vrniti denarja, ki mu ga je izročila v svoji naivnosti kot ženinu. Nekateri moški se hočejo na ta bestialen način odkrižati ženske. V Franciji se je pojavil celo sloviti Landru, ki je moril ženske za zabavo.

Ti umori so najbolj značilni za povojni cinizem in moralno propadanje človeške družbe. Strašno je zlasti pomisliti, da morilci ne pripadajo najnižjim slojem, ki niso deležni nobene vzgoje, marveč da so iz tako zvanih boljših krogov, vzgojeni za pošteno življenje. Ako se spozabi človek, ki nima kaj izgubiti, je še razumljivo, v zločin ga zapelje obup. Nerazumljivo pa je, kaj zapelje v zločin može, ki imajo sicer najboljše izgleda za srečno življenje. Ako dobro premislimo, pridemo do zaključka, da pripadajo morilci žensk onemu družabnemu krogu, ki ne pozna razlike med dobrim in zlim. Najboljši dokaz, da je takih ljudi v novejšem času na svetu mnogo, je literatura pri vseh narodih. Povojne razmere so pripravile človeško družbo tako daleč, da si mnogi upajo trditi, da je pojem dobrega in zlega samo relativen, pri raznih narodih različni. Kar se smatra v eni državi za zločin, velja v drugi v istih okoliščinah za nedolžno dejanje ali celo za junštvo. Celo umor v mnogih primerih ne velja več za zločin. Človeško življenje je izgubilo svojo vrednost.

To naziranje je rodilo strašne posledice. Vstali so novi proroki, ki oznanjajo, da je treba zastarelo moralno zavreči, kajti svet pripada silnim, brezobzirnim in brezvestnim poedincem. To geslo se uveljavlja zdaj povsod. Nekdanja sigurnost v družabnem življenju, v trgovini in industriji je izginila. Tudi v ljubezni moža do žene ni več onih temeljev, ki so regulirali rodbinsko in družabno življenje v prejšnjih časih. Ljubezen je v najboljšem slučaju nekako razvedrilo, čisto pa samo špekulacija. Posledice se kažejo na vseh koncih in krajih.

Žepar z bergljami

Kot najnevarnejši in najspretnější žepar Londona slovi neki mož, ki je na videz kruljav in ki hodi z bergljami. Neki londonski kriminalist je kruljavega lopova del časa opazoval in navajal med drugim, da mož ni samo izobraževal in izučeval mladih zločincev v žeparskih poslih, marveč je tudi sam neverjetno spretno manipuliral, kadar je našel primerno žrtev.

Mož z bergljami je bil glavni velike tatinske tolpe, ki je poslovala po kolodvorih ter na postajališčih cestne in podzemne železnice. Tolpa je vedno znala v gneči najti žrtve, večinoma potnike in tuje. Mož z bergljami je svojo dozdevno kruljavost spretno izkoristil. Kadar je stopil v avto, tramvaj ali vlak, so mu dobrosrčni, nič hudega sluteči ljudje vedno radi pomagali. Usmiljenost je kruljavec nagradil s tem, da jim je izmaknil ure, listnice ali kar je pač dosegel. Tako je »posloval« več let, dokler ga niso končno razkrinkali in zaprili.

Tragedija na morju

O pretresljivi tragediji, ki se je odigrala na morju, poročajo švedski listi. Potniški parnik »Trygabo«, last neke švedske paroplovne družbe, ki so ga že delj časa pogrešali, je v finskiem zalivu zadel na sipino in se potopil. Kapitan, mornarji in dva potnika so se rešili na rešilni čoln, katerega pa je vihar več dni premetaval po morju. Brodomolci so trpeli strašno žego in lakoto, kajti bili so brez vode in živeža. Ob potnika sta zblaznela in sta vpricho mornarjev skočila v morje. Ni hče se tudi ni zmenil za nju; popolnoma apatično so mornarji zrl na tragedijo. Dva dni kasneje so zblazneli še trije mornarji in trojico je doletela ista usoda kot oba potnika. Končno je zblaznel tudi kapetan, nakar so ga mornarji vrgli v morje. Neki finski parnik je rešil preostali del posadke, od petih mož pa je bil samo eden živ. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

V prosvitljenem XX. stoletju...

Če človek čita v knjigah o španski inkviziciji in takratni absolutni oblasti duhovščine, ki je smatrala vernike za brezpravno rajo, si nehote misli, da bi bilo kaj takega v današnji dobi nemogoče. Toda celo v državah in deželah, ki se postavljajo s svojo kulturo in ki pravijo, da nadkričujejo vse ostale, se dogajajo čisto stvari, ki jih skoraj ni mogoče verjeti.

Tudi Avstrija se je in se še menda danes prišteva k tako zvanim nemškim »Kulturträgerjem«, toda kljub temu je še mnogo bolj nazadnjaška, kakor pa katerakoli druga sosedna država in celo Balkan, ki mu naprtijo vse, kar je slabega in reakcionarnega. O tem priča tudi dogodek na Tirolskem. Je že res, da je Tirolska znana kot najbolj pobožna dežela, — saj tudi Slo-

venci uživamo ta sloves — a vendar še niso znani slučaj, da bi pri nas koga kaznovali, ker ni šel v cerkev.

Občinski svet Sauttens na Tirolskem, v katerem ima seveda župnik glavno besedo, pa se je lotil prav inkvizitorskih metod. Tamošnji ljudskosolski učitelj namreč ni zahajal v cerkev, marveč se je udeleževal maše zunaj cerkve, ki je bila itak vedno napolnjena. To pa župniku ni bilo po godu. Ker ga seveda sam ni mogel prisiliti, je poiskal v občinskem arhivu starodavni zakon in dosegel, da je občinski svet učitelja rad zaenemarijanja verskih dolžnosti kaznoval. Obsojil ga je na dva šilinga globe, ker je stal med mašo zunaj cerkve ob požropališkem zidu...

Razume se, da učitelj kazni ni sprejel, marveč se je pritožil na pristojno oblast. Značilno pa je, da zaveda niti sedaj, ko je poteklo že več mesecev, še ni rešena. Kjer so klerikanci na vladi in oblasti, so pač povsod enaki. Le škoda, da se danes inkvizicije nihče ne boji in da taka reakcijskarnost ne uspeva več.

Roparska romantika na Cipru

Na otoku Cipru so že delj časa vladale razmere, kakršne so sicer običajne le v Kalabriji ali pa na divjem zapadu. Prebivalstvo otoka je že več let strahovalo roparsko tolpo, kateri je načelovala ženska. Drzna Lyonora je v svojih roparskih avanturah celo prikašala legendarne roparje Rinalda Rinaldina, Fra Diavola itd. Bila je strah in trepet bogatih posestnikov. Napadala je njihove domove in odvedla mnogih otroke, ki jih je vračala samo proti visoki odkupnini. Na drugi strani pa je imela mehko srce in je rada podpirala siromake. Na ta način je seveda postala popularna med preprostim ljudstvom, ki ji je v nevarnosti vedno nudilo zatočišče.

Orožniki so tolpo smeje banditke zasledovali že več let, v nešteti spopadih je bilo ubitih več orožnikov, toda Lyonore niso mogli prijeti. Končno se je vlada odločila za energično akcijo. Poslala je močno četo vojaštva na otok in po več dni trajajočem boju se je banda udala. Lyonora in njeni pajdaci so bili obsojeni na smrt. Justifikacija je bila javna. Lyonora je prva ženska, justificirana na Cipru.

SRČKANÁ
Colleen Moore
znana v filmskem svetu vsled svoje temperamentnosti pod imenom.
Živo srebro
Svojo sijajno igro nam prikaže v elegantni veselolgi
KARJERA
Gospodične Irene
Bogata modna revija je izdelana v naravnih barvah.
Premijera danes ob:
4. pol 8. in 9
ELITNI KINO MATICA

Vsem naprednim podeželskim odrom v Sloveniji

Uprava Ljubljanskega velesejama priredi ob času letošnje Pokrajinske razstave od 17. do 26. septembra med drugimi tudi izredno zanimivo gledališko razstavo. Kakor je že bilo sporočeno, sta ZKD Ljubljana in Maribor oblikovali v imenu svojih včlanjenih naprednih odrov udeležbo na tej razstavi. Zato naprošamo sleherni naše društvo, prav posebno pa starejša in ona z bogatejšo in zanimivo zgodovino, da nam sporoče takoj, koliko materiala in kaj nameravajo razstaviti. Opozorjamo ponovno na tem mestu, naj se poša v glavnem nekaj stališč, ki pregled zgodovinskega razvoja društvene življenja in njegovega odra, nadalje naj se razstavijo slike o postanku odra, dvorane, doma, nadalje fotografije igralcev vse pretekle dobe do danes, najmanjše njih vloge, izredno lepe scene itd.; nikakor ni pozabiti na eventualne izvirne rokopise, gledališke liste, razne odloke oblasti, ki dokazujejo naš boj za uporabo slovenskega jezika na našem odru. Skratka: vse, kar bo zanimalo množico gledalcev, vse, kar bo splošno zanimivo, vse, kar se spada na letošnjo razstavo.

Prepričani smo, da bodo vsa društva v skupni medsebojni ljubezni do gledališča kar najbolj tekmovala med seboj in nam podala čim več razstavnega materiala; saj teh reči je v društvenih arhivih ogromna množica! Da pa si bomo glede udeležbe vsakega društva čim prej na jasnem, naprošamo vse naše odre, da nam takoj sporoče, koliko tvarine nam nameravajo poslati, kdaj in na kak način.

Opozorjamo, da mora biti ves material v našem tajništvo najkasneje do sobote, dne 10. septembra t. l., ker se bo naslednji dan že pripravljati sejski katalog in vodič po razstavi. Zato pozivamo društva, da izredno hitro, naše tajništvo pa glede udeležbe na razstavi takoj obvesti.

Naj nobeno društvo, četudi še tako malo, ne izostane!

Vsi razstavniki predmeti naj se pošljejo na naslov tajništva ZKD Ljubljana. Kazna. II. levo, ki prevzame za vse poslano popolno jamstvo za točno in brezhibno vrnitev. Napredni odri na delo!

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV
Ljubljana.

NOGAVICE
TRAJE
MARO
iznamkon žigom
ALS
MARO
KLJUČ
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše

Kako se živi v Trstu

Cene v tržaških gostilnah in restavracijah. — Draginja je kriva, da v Trstu ni tujcev.

c. d. — V Trstu, koncem avgusta.

Ce je resnica, da je potreba mila merilo za civilizacijo, omiko naroda, potem je prav gotovo res, da so gostilniške cene merilo materialnega življenja dotičnega kraja in časa in se tembolj, če se živi življenje v njih tako, kakor se živi v Trstu. Odkar se je namreč pričela takolomovana revalorizacija italijanske lire, in to že traja par mesecev, se v tržaških gostilnah kljub vsestranskemu uradnemu in neuradnemu zagotavljanju, da ima lira za celih 30, 40 odstotkov večjo kupno moč, kakor pa je imela lani obsej, in da je treba torej primerno znižati cene, ni izpremenilo prav nič. Cene so ostale neizpremenjene! Izpremenilo se je vendar nekaj, namreč — porcije, ki jih je revalorizacija lire še bolj oščipila, tako da so vidno manjše, kakor so bile lani. O piščici se seveda ne govori, kajti dočim se je pri hrani vsaj tupaam kaj popustilo, so cene vina in pivu ostale neizpremenjene, oziroma so se nekoliko porastle.

Končno so se razmere vendarle že začele zdeti preneumne poklicnim činitelem. pa niso morda državne oblasti, kakor bi mislili vi tam znanaj, temveč fašistična politična federacija, ki je po svojem tajniku pritiskala na fašistično organizacijo gostilničarjev. Gostilničarji so sejal par tednov in končno imamo sedaj pred seboj uspeh tega sejanja.

Vse tržaške krčme, gostilne in restavracije so porazdelili na šest kategorij: luksuzno, posebno ter I., II., III. in IV. kategorijo.

V luksuzno kategorijo so uvrstili samo Palast Hotel Savola in niso določili zanj nikakršnih cen. Tam lahko odirajo, kakor se jim poljubi.

V „posebno“ kategorijo so dali devet obratov: de la Ville, Dreher, Antica, Bonavia, Cozzi, Milano, restavr. »pri Obelisku« na Opčinah, restavracijo v Grljanu, Bellevue pri miramarskem kolodvoru in Continental. V I. kategoriji je potem 30 obratov, med

njimi »Violez, Stengel, Pfisen in restavracija v Boschettu.

V II. kategoriji je 176, v III. in IV. pa skupno 388 gostilniških lokalov.

Za zadnje dve kategoriji so bile določene enake cene. Cene za drugo kategorijo so za 20—30%, za prvo kategorijo za 50 do 60, za »posebno« pa za povprečno 100% višje. Tako velja v posameznih kategorijah:

juha 1.80, 1.20, 1.—, 0.80 lire, govedina 4.00, 3.60, 3.00, 2.00, lire, golaš 4.50, 4.00, 3.00, 2.50 lire, pečena riba 5.50, 4.50, 3.50, 3.00 lire, telečja pečenka 5.50, 4.50, 4.00, 3.50 lire, polenovka 4.00, 3.50, 3.00, 2.50 lire, porcija sira 2.00, 1.80, 1.50, 1.20 lire, običajna prikuha 2.00, 1.80, 1.50, 1.00 lire.

Take so torej nove cene in po njih si lahko izračunate, kako more živeti v Trstu človek, ki ima na pr. 600 lir mesečne plače, kar danes, ko so vsespod do 40 odstotkov, ni malo, in mora plačati za stanovanje vsaj okoli 100 lir, 20 do 30 lir za perilo in mu odtgnejo kakih 60 lir za davke in razne druge prispevke. In izpod 600 lir mesečne plače oziroma dohodkov ima danes v Trstu prav gotovo 80 in še več odstotkov vseh tistih ljudi, ki dobivajo plačo za svoje delo.

Pripomniti je treba, kakor sem že rekel zgoraj, da so se porcije v zadnjem času zmanjšale; zgodilo se je pač, ker se je vedelo, da bo prišlo znižanje cen. Ena ljubljanska porcija vam vsekakor odrine za dobri dve, če ne celo za tri tržaške porcije. O piščici pa seveda ne govorimo, kakor tudi niso govorili gospodje, ki so »zniževali« cene. Cene vina so ostale neizpremenjene: vipavsko 4.40 do 5.20, istrsko 4.80 do 5.60, teran 6.80 do 7.60, pivo 4 do 4.40 liter.

Pomnožite cene s 3.20, pa imate tržaško draginjo v dinarjih.

Potem se pa še čudijo v Trstu, zakaj letos ni tujcev!

Chicago pač še ni doživelo takega navala na podjetja z bencinom kot pred štiri najstimi dnevi. Bil je namreč to zadnji dan, ko se je dobival bencin po 16 centov za galon. Oblast je uvedla s 1. avgustom poseben davek v višini 2 centov na galon bencina. V Chicagu je okoli 350.000 lastnikov avtomobilov. In ker se v Ameriki radi vozijo, je seveda poraba bencina ogromna. Zato si je okoli 300.000 lastnikov voz na dan pred podraženjem napolnilo zaloge bencina. Sodi se, da se je na dan pred povišanjem prodalo v Chicagu okoli 30 milijonov litrov bencina.

Da žive tudi v Ameriki natvni ljudje dokazuje drastičen primer delavca Benjamina Erwata iz Chicaga. Mož je imel prihranjenih okrog 700 dolarjev in sam ni vedel, kako bi jih najbolje naložil. Zato je šel po nasvet k neki stari ženi, znani kot čarovnici pod imenom »Mary of Mistic«. Zenica mu je obljubila svojo pomoč. Vzela je denar, ga prekladala sem in tja, končno pa ga je zamotala med štiri igralne karte, vse, ki baje nosijo srečo. Zavitek mu je nato izročila in mu ukazala, naj ga nosi dva dni na srcu. Mož je ubogal, ko pa je dva dni kasneje odprl zavitek, je našel notri samo prazen papir. Mary jo je med tem z dolarji popihala in sedaj išče prefri-ganko policija.

»Chicago Tribune« eden največjih škakalnih dnevnikov, je razpisal originalno tekmovalstvo. Ona oseba, ki bo mesec dni sedela vrh stolpa posloja Tribune, prejme lepo nagrado. Prijavilo se je dosedaj že več tekmovalcev, med njimi tudi Slovenka Marija Sluga. Pogoji so taki, da mora vztrajati na stolpu ponoči in podnevi, pa najsi treska ali lje, ali sneži itd.

Nenavaden rekord je doživel farmar E. T. Merriman iz Kansasa. Nedavno je tresčilo v njegovo farmo, vendar strela ni napravila posebne škode. Značilno pa je, da je dosedaj že šestkrat tresčilo v farmo. Stoji namreč na prostem, na zelo eksponiranem kraju.

Književno naznanilo

V založbi Slovenske Šolske Matice so je pravkar dotiskala kot redna publikacija za 1927/28 knjiga »Kulturna pedagogika. Kazipot za razumevanje vlovehčevanja« (250 strani), ki jo je napisal vseučiliški profesor dr. K. Ozvald.

Ta knjiga je menda prvi poizkus, sistematizirati dokazati, da je tudi na kulturnem področju vzgojstvo (izobrazba, pouk, vzgoja), kakor i sicer v življenju — vse z vsem v zvezi. S tem bi hotelo pred vsem drugim biti rečeno, da je vsch vrst prizadevanje na področju vzgoje, pouka in izobrazbe svojevrsno dogajanje, ob katerem kulturno življenje samega sebe ohranjuje in oblikuje. In pa da je prav zato kultiviranje človeka, zlasti pa kultiviranje mladega pokolenja najtesneje spojeno s kulturnim bitjem in življenjem samega naroda.

S tega vidika skušajo uvodna poglavja izpričati, da se odigravanje vzgojstvenih pojavov po svojem bistvu neprimerno bolj razteza v dimenzijo širine in višine, oziroma globine, negoli domneva običajna šolska modrost, ki vzgojstvo istovesti s — šolskim učiteljevanjem ali s »pedagogiko« v zloglasnem, pedantčnem pomenu besede.

Jedro knjige se deli na dve: prvi del obsega splošno kulturološko, a drugi jemlje v pretes šolske probleme. I. Kulturološki del prikazuje — sine ira et studio — glavne oblike, v katerih se dandanes odigrava kulturno življenje vse po svojih lastnih normah: gospodarstvo po ekonomskem načelu najmanjšega potroška sil, znanstvo po zahtevku resnice, umetnost po ideji lepote, politika, po perspektivah moči, socialnost po vodilu ljubezni do bližnjega, versitvo po pojmu svetosti. Posebe izrtana je struktura duše, kakor se je človeku izoblikovala v dobi in miselnosti strojeva.

Kor je dolg in širok, kava se je razlila po preprogi, skodelice pa so se razbile. Sedaj je bilo gospe dovolj. Naslednji dan je dobil že naslednika, sam pa je moral »za kazem« v hlev h konjem.

Vsak dan, kadar so bili konji prosti, jih je moral voditi na izprehod. Ker ga pa je rad stisnil kako »silce«, se je s konji vedno ustavljal pred neko gostilnico na Dolenjski cesti. Stopil je v vežo in držal konja za uzi, dokler mu ni gostilničar prinesel žganja. Medtem jima je dajal vedno košček komisa in konja sta tiščala za njim celo v vežo.

Nekega dne zasede stotnik svoje »ga fukusa«, za njim pa je moral na »pramčku« jezdit France. Med ježo si vzame stotnik iz žepa zemljevid in se zamisli vanj; slo je namreč za neko vojaško vajo, ki naj jo vodi stotnik. Ko prijezdita do dotične gostilne, zavije stotnikov konj naravnost h gostilni, sili v vežo, stotnik pa buti z glavno ob podboj gostilniških vežnih vrat. Stotnik se obrne proti Francetu in ga začne na vso moč zmerjati, ker mu je bilo jasno takoj, da hodi njegov »purš« gotovo tu sem na šnops. Naslednji dan je bil France že zopet pri svoji kompaniji.

Iz mesta so obiskovali Brgantovo gostilno ponajveč lovci. Povečini so bili to petični možakarji. Preden so se odpravili na lov, so se oglasili pri Brgantu in ko so se utrujeni vrnili, so zopet prišli, da si ugasio hudo žejo in napolnijo prazne želodce. Pri rujem vincu so uganili marsikatero. Pri-povedovali so si vsakovrstne lovske dogodjaje. Mlalo je bilo sicer resničnih, a dosti prav dobro pogojenih. Izmed resničnih dogodoljajev je bil tudi sledeči:

Hišni posestnik in obrtnik Čamer iz mesta je bil strasten nedeljski lovec, le žal, da se je z lova vrčal navadno.

To nežno nočno oblačilo iz dragocene svile in čipk, katero čisto gotovo zelo cenite in zaupate samo pranju lastnih rok. Perite jih z Luxom, ki je izmed vseh pralnih sredstev še najbolj priljubljen.

V vročo vodo vžre samo nekoliko romboedričnih Luxovih ploščic, katere se takoj raztope, ter nastane sijajno se penoča raztopina, v kateri se vse Vaše fino stvari, bodisi iz svile, volne ali pa Crep de Chine, kakor tudi Vaše roke z neposkodo-vanjem operejo.

Prepričajte se pri nakupu, da bode v roki tudi prejel Lux, ker se v prometu nahaja mnogo ponarejenih pralnih sredstev, ali so pa vseskozi samo navadne sestavine grobeja mila.

Lux ne morete z ničemer nadomestiti, radi tega pazite vedno na to, da dobite pravi Lux.

Dobiva se samo v zaprtih zavojih.

II. Drugi del pa razpravlja o šoli kot samosvojem organu kulturnega življenja in o šolskih vprašanjih, ki povsem organski poganjajo iz utripov tega življenja: o bistvu šole, njegovih nalogah in oblikah, o reformnih težnjah na področju šolstva, o možnostih in mejah kulturne politike, o učiteljskem problemu itd.

Koncem vsakega poglavja so navedeni naslovi takih knjig, ki se dajo s pridom čitati »za dopolnitev in poglabitev« prisene-ga teksta.

Knjiga se je rodila iz občutene potrebe po trdni idejni podlagi, raz katere bi bilo mogoče, pedagoška vprašanja v širokem, kulturnem pomenu besede smiselno staviti in reševati.

Iz letalskega sveta

Le Bourget, 25. avgusta. (pa.) Letalec Magnard, ki je startal ob 7.30 v Madridu je prišel ob 19.45 semkaj. Letalec je navzlic ploham in močnim vetrovom preletel v osmih urah in 15 minutah pot 1200 km.

New York, 25. avgusta. s. Start letala »Old Glory« za polet v Rim se bo vršil predvidoma danes popoldne.

Budimpešta, 25. avgusta. s. Madžarski letalec Karl Kaszala se je dvignil davi s sportnim letalom 20 HP, da bi potokel rekord za najdaljši polet z malimi letali. Po peturnem poletu med Budimpešto in Stolnim Belimgradom se je moral vsled neviht v bližini Budimpešte spustiti na zemljo. Dosedanji rekord, ki ga imajo Nemci, znaša 8 in pol ur.

Kramarjev:

Trnovski originali

Gostje stare ljubljanske gostilne.

III.

Tudi med sedanjimi Brgantovimi gosti so možje, ki zabavajo s svojimi pripovedkami vso družbo.

Najbolj zgovoren med temi je Čabrov Tone. Kadar je posebno dobre volje, ve mnogo povedati, kaj vse je videl in doživel na Dunaju, ko je služil vojake. V posebno dobrem spominu mu je ostal sprevod po Marijahilferci, ki se je vršil tedaj, ko se je oženil cesarjevič Rudolf. Dva dni so delali tam vojaški špalir v treh vrstah in čakali na sprevid. Ljudstvo je pritislo skalo od zadaj s tako silo, da so se morali vojaški opirati na puške, sicer bi bilo predro kordon. Posebno usiljivo so bile ženske. Dajale so vojakom desetice in celo dvajsetice le, da so se smele vsaj nekoliko uriniti med nje in mogle lažje opazovati napovedani sprevod. Za vojake je bila ta služba silno naporna, zlasti, ker so morali stati na odkazanem prostoru cele ure, ne da bi se smel kdo od njih odstraniti. Tone, ki je stal v zadnji vrsti, pa je imel tedaj posebno smolo. Neka navadna sila ga je začela mučiti na vse pretege in zgodila se mu je nezgoda, ki jo ne bi pozabil vse svoje žive dni. Pri vsej tej nezgodi je bilo vendarle nekaj dobrega. Ženske namreč so si začele z robcem tiščati nosove in se odmikati od njega. Kmalu je nastal za njim prazen prostor.

Koncem svoje pripovedi Jostavi vsakdar: »Tedad sem zaradi te nezgode prekel ves cesarski rod, ki tudi res ni imel sreče.«

Dober prijatelj Čabrovega Toneta je štirnov oče; jako razumen človek in postenjak od nog do glave. V času svetovne vojne sem se najraje razgovar-

jal z njim, ker je bil mož pametnih in treznih nazorov ter skrajno zanesljiv. Če bi bil kdo slišal najnove pogovore in rezu izdat, bi s gurno delala družbo nedolžnim žrtvam, ki počivajo na Suhem bajerju. Tudi v družbi je mož zelo prijeten, v svojem govoru pa temperamenten. Kadar je treba komu kaj »zatajčati«, ni baš izbirčen v besedah. Ko je nekoč trdil neko veliko nezmi-sel, mu je zaklical: »Če bi bil ti tako debel, kakor si neumen, bi šnelcug v sto letih ne prevožil krog tebe.«

Zanimivo ga je poslušati, kadar pripoveduje svoje spomine izza vojaške dobe.

Pri »hautmanu« je služil za »fajfendekelna«. Hautmanova gospa, pristna Nemka, ni razumela niti besedice slovenski, on pa je lomil nemščino za silo, a vendar sta se razumela prav dobro. Hodil je z njo tudi na trg, da sta nakupovala vse potrebno za kuhno. Nekeč zagleda gospa pri kmetiči prav lep zgoden krompir; veli mu, naj vpraša, po čem ga prodaja. Ko mu ženska pove, da jih daje po deset za groš, ji reče: »Mati, ne bodite neumni, dajte jih le po pet; saj babnica lahko plača.« Potvrjeno ceno je povedal nemški gospe. »O, drag je, drag,« pravi gospa, »a vendar ga kupite za dva groša«. Hitro si jih našteje v košaro deset, ženci pa izroči desetico.

Zjutraj, ko sta stotnik in gospa ležala se v postelji, jima je moral niti v spalnico zajutrek. To mu ni bilo všeč. Vedno je premišljeval, kaj naj napravi, da se znebi te neprijetne službe ter pride h konjem. Do katerih je imel že od nekdaj veliko veselja. Sklenil je, da postane skrajno nereden, potem ga bo gospa gotovo zapodila. Pogodil jo je. Odsihod je v kuhinji vedno kaj prevrnil ali celo razbil, kar je gospo silno togotilo. Nekega jutra je nesel, kakor navadno, v spalnico kavo. Namenoma se je spotaknil ob preprogi, lopnil po tleh ka-

praznih rok. Da bo pa tudi njemu lovska sreča mila, ga povabilo prijatelji na skupen lov na race. Bilo je neko nedeljo popoldne. Jedva privesla vesela družba po Ljubljani do iškega mostu, že zagleda na vodi tri race. Naglo opozore na nje prijatelja Camra in puste, da jih strelja sam. Imel je srečo, ker se race niso dosti zmele ne za čoln in ne za veseljake, ki so se vozili v njem. Mirno so plavale po vodni gladini in brezskrbno so potapljale svoje glave pod vodo. Prijatelj Camer pomeri in pogodi zaporedoma vse tri. Vesela družba mu je čestitala na krasnem uspehu. Ker je bil namen dosežen, se niso več brigali za nadaljni lov, obrnili so čoln in se peljali nazaj proti Ljubljani. Ko so na Jeku izstopili iz čolna, so jo krenili naravnost k Brgantu, da praznujejo veseli dogodek ob pristni, dobri kapljici. Camer obesi ponosno svoj plen na klin, pribiti ob vratih ob mali sobi. Lovci naroče liter vina in razgovor se je sukal ves čas le okoli izbornega lovca, ki še nikdar v svojem življenju ni žel toliko pohvale, kot tedaj. Na obrazih lovcev pa je bilo čitati, da nestrpno pričakujejo nečesa. Kmalu vstopi v gostilniško sobo Brgantova mama, da ponudi gostom pravkar izgotovljeno cvrtje. Pri tej priliki zagleda na podboju race ter jih ogleduje. Vse povprek ji jamejo pripovedovati o veliki lovski sreči, ki jo je imel na lovu ta dan prijatelj Camer. Brgantova mama pa se nasmehe in pravi: »To so pa domače race.« Tedaj nastane silen smeh in krahot. Camer je bil spočetka zelo nejevoljen, da so ga prijatelji tako grdo potegnili, naposled pa se je pomiril in celo z veseljem poslušal, kako je premeteni šimen izvedel to šalo. Že uro prej je poslal svojega hlapca z domačimi racami na dotični prostor ter mu naročil, naj jih izpusti izza grmovja v vodo šele tedaj, ko priplove čoln v strelno bližino. In tako se je tudi zgodilo.

Med sedanjimi gosti-lovci je bil najbolj vnet za lov Kozlejski Tone. Večkrat je pripovedoval, kaj vse je doživel na lovu. Pripovedoval pa je tudi, kako je nekoč potegnil pisarja Matevža. »Povabil sem na lov Matevža in nekaj drugih prijateljev,« tako je pričel pripovedovati. »Ko smo dospeli v Mestnem logu na primeren prostor, blizu malega gozdiča, sem izpustil iz svojega nahrbtnika mačka, ki sem ga doma obelkel v zajčjo kožo, tako da so mu bile glava in noge proste. Kakor hitro je bil maček na tleh, se je spustil prestrašen v beg, psi pa za njim. Pri prvi smreki pa se je povselp po deblu in hitel po njem navzgor. Ko je zagledal Matevž na smreki vzpenjačočega se »zajca«, je pomeril in ga tudi pogodil. »Zajec« je padel, Matevž pa je hitel pom. Toda takoj mu je bilo jasno, da je nasledel hudomušnim prijateljem. Od tedaj ga ni nobeno vabilo več spravila na skupen lov.

Tone se je tudi rad ponašal s svojo lovsko hrabrostjo. Toda prijatelj Vilko ga je takoj ustavil in mu poklical v spomin, kako mu je bilo tedaj, ko ga je »obstrelil« Kovarčev France. Zgodilo se je takole: »Ko je bil Tone s svojimi prijatelji na večjem lovu, je France, ki je stal na »štantu« poleg Toneta, opazil v bližnjem grmovju krasnega zajca. Naglo je pomeril in ustrelil. Toneta je nenaden strel tako prestrašil, da je zakričal: »France, obstrelil si me!« Čimbolj mu je leta zagotavljal, da je to sploh nemogoče, tembolj je trdil, da je obstreljen.

»Pa mi vsaj povej, kdaj se pozna, če je kdo obstreljen.«

»Čez pol ure in nič preje.«

Ko se je France odstranil, da pobe- re ustreljenega zajca, pogleda Tone na uro, če je minulo od tedaj že pol ure, slede urno svojo suknjo, jo dvigne raz- prostrto proti luči in ogleduje, kje je prestreljena. Sečle sedaj, ko je videl, da je suknja popolnoma cela, je bil pre- pričan, da ni bil obstreljen.

Hektografični aparati, zvilk, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 6/l Tel. 2980

Gostilno
dobro idoč, na prometnem kraju — iščem za takoj v najem. — Dopisi pod »Gostilna 1963« na upravo »Slov. Naroda«.

Bukova drva
Kupim vsako množino bukovih drv, lesne odpadke, franko vagon Pedicelle (Podbrdo). — Ponudbe z navedbo cene v nemškem ali italijanskem jeziku na: Silvio Bassilijo, Udine, Via dei Canti št. 9. 1957

Privatno poučje
nemščino, francoščino, klavir izprašana učiteljica. — Poučje je tudi na učencem domu. Vpisuje vsak delavnik od 1. do 4. ure. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«.

Trgovski pomočnik
dober prodajalec, izurjen v mešani stroki — išče stalnega mesta v večji trgovini v mestu. — Ponudbe pod »Vojasčica 1964« na upravo »Slov. Naroda«.

Vzgojiteljica
išče službo k otrokom boljše rodbine; zmožna slovenskega in nemškega jezika. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Vzgojiteljica/1966« na upravo »Slov. Naroda«.

Odda se s 1. novembrom t. l. v Ljubljani v sredini mesta **večji trgovski prostor** obstoječ iz dveh lokalov, skladišča in pritliklin. — Ponudbe pod »Trgovski prostor/1966« na upravo »Slov. Naroda«.

Fiksna plača in provizija
Prvorazredni bančni zavod sprejema po vseh krajih države agilne zastopnike (ve) za prodajo drž. vrednostnih papirjev na obroke po ugodnih pogojih. — Ponudbe na: Puharitsas, Zagreb, Gunduličeva 11 pod »Za — 13.099«. 1956

Ivan Zakotnik
379 mestni tesarski mojster, LJUBLJANA, Dunajska cesta 46
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stroji razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezer in mlinov.
PARNA ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA

Za dom!
Za šivilje, krojače, čevljarje ita najbolj priporočljiv je le **STOEWER šivalni stroj**

Le ta vam poleg šivanja entil (obšiva), veze (šitka), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj STOEWER je tudi najcenejši

Ne zamudite ugodne prilike in oglejte si to izrednost pri **Lud. Baraga,** Selenburgova 6/l.

Staro železo in kovine
kupi Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. 1969

Zobni atelje
FRANJO RADOVAN — nasproti Velesejima — zopet redno odprt. 1971

Dva dijaka
sprejemam na dobro hrano in stanovanje. Električna razsvetljava. Strogo nadzorstvo. — Ponudbe pod »Zračna soba 1931« na upravo »Slov. Naroda«.

Sodi !!
Prodam dobro ohranjene sode za vino itd. od 15, 20, 30 hl. Cena je od 1 l 30—40 para. — Vprašati pri Posarič, Mače pri Zlataru, Hrvatsko. 1955

Dva dijaka (-inji)
v bližini Vrtače sprejme boljše uradniška družina na stanovanje in hrano. — Ponudbe pod »September/1889« na upravo »Slov. Naroda«.

Trifazni motor
doela nov, prvovrstni berlinski fabrikat, z drsečimi kolesi, trajno 3 KS 2.3 KW, 380 volt, 5 amper, 220 volt 8.6 amper, 1420 okretajev, 50 period, 0.75 cos, S. z jermenico, tračnicami in orodjem, popusti pri polni obremenitvi. Din 2500. 1926

Strokovna posredovalnica boljše službe, 35 let obstoja

G. Flux, Ljubljana, Gosposka ulica 4/l — išče nujno mnogo kuharic in sobaric izven Ljubljane za graščice, penzije, privatno za okoli, gospodinjstvo-kuharico brez gospe za tu, kuhinjsko izvezbano kasirko za Dubrovnik (900 Din mesečne plače) vse v hiši, sluga k nekemu knezu (tudi oženjen) prvovrstna izpravevala itd. — Priporočila se inteligentno osebe vsake vrste in za vsako delo. 1959

„Posest“
Realitetna pisarna družba z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 4 prodaja:

HISO, pritliko, strogi center mesta, v poslopiju vpeljan vinotoč (tekmo enega leta iztočenih 150 hl vina), posebej trgovski lokal, Din 110 tisoč.
HISO, visokopritliko, vse prenovljeno, 5 sobe, pritlikline, velika delavnica, vse takoj razpoložljivo, lep sadni in zelenjadni vrt, Šiška, 90.000 dinarjev.
HISO, visokopritliko, prenovljeno, 5 sob, pritlikline, 800 kvadr. m vrta, Rožna dolina, Din 85.000
HISO, visokopritliko, novoizidano, 100 kvadr. m vrta, Trnovno, Din 66.000.
HISO, pritliko, 3 sobe, pritlikline, lep vrt, Dravljje, 45 tisoč dinarjev.
HISO, pritliko, 4 sobe, 2000 kvadr. m vrta pri Karlovskem mestu, Din 80.000.
HISO, novoizidano, visokopritliko, štristanovanjsko, 500 kvadr. m vrta, Zg. Šiška, Din 80.000.
HISO, pritliko, novoizidano, Vič, 1000 kvadr. m vrta, 45 tisoč dinarjev.
HISO, enonadstropno trgovski lokal, vrt, Rožna dolina, 110 tisoč dinarjev.
MALO POSESTVO, 4 orale, enonadstropna hiša, gospodarska poslopja, pri Radomljah, Din 35.000.
POSESTVO, 15 oralov, s poslopji, pri Stični, Din 50.000. Poleg tega večje število hiš, vil, v Ljubljani, na deželi, stavbne parcele, vsakovrstna posetva itd. 1968

Brezplačen pouk v vezenju, razbi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — 15letno jamstvo

Lud. Baraga, Selenburgova 6/l.

Francoska linija (French Line)
Cie. Gle. HAVRE-NEWYORK same 5 1/2 dni čez morje —
Dobra hrana in pijača brezplačno

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres. parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijo, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadavna pojasnila daje brezplačno zastopnik **Ivan Kraker, Ljubljana** Kolodvorska ulica 35

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana, Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarne »Evropa«).

Se priporoča. — Izvršitev točno, cene zmerno. 72/L

Dijake
sprejme boljše rodbina v svo oskrbo. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 1935

Zastopnike
in zastopnice za prodaja srečk na obroke išče Bančna poslovna Bežjak, Maribor, Gosposka ulica 25. 77/L

Dijakinjo
boljših staršev sprejemam na stanovanje in hrano. — Ponudbe pod »Dijakinja/1932« na upravo »Slov. Naroda«.

Pianino,
dobro ohranjen — kupim. — Ponudbe z navedbo cene pod »Pianino/1948« na upravo »Slov. Naroda«.

Absolventinja
trgovske šole, dobra strojeprisk, zmožna slovenskega in nemškega jezika — išče službo začetnice. — Ponudbe pod »Vestna/1933« na upravo »Slov. Naroda«.

„Posest“
Realitetna pisarna družba z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 4 prodaja:

HISO, pritliko, strogi center mesta, v poslopiju vpeljan vinotoč (tekmo enega leta iztočenih 150 hl vina), posebej trgovski lokal, Din 110 tisoč.
HISO, visokopritliko, vse prenovljeno, 5 sobe, pritlikline, velika delavnica, vse takoj razpoložljivo, lep sadni in zelenjadni vrt, Šiška, 90.000 dinarjev.
HISO, visokopritliko, prenovljeno, 5 sob, pritlikline, 800 kvadr. m vrta, Rožna dolina, Din 85.000
HISO, visokopritliko, novoizidano, 100 kvadr. m vrta, Trnovno, Din 66.000.
HISO, pritliko, 3 sobe, pritlikline, lep vrt, Dravljje, 45 tisoč dinarjev.
HISO, pritliko, 4 sobe, 2000 kvadr. m vrta pri Karlovskem mestu, Din 80.000.
HISO, novoizidano, visokopritliko, štristanovanjsko, 500 kvadr. m vrta, Zg. Šiška, Din 80.000.
HISO, pritliko, novoizidano, Vič, 1000 kvadr. m vrta, 45 tisoč dinarjev.
HISO, enonadstropno trgovski lokal, vrt, Rožna dolina, 110 tisoč dinarjev.
MALO POSESTVO, 4 orale, enonadstropna hiša, gospodarska poslopja, pri Radomljah, Din 35.000.
POSESTVO, 15 oralov, s poslopji, pri Stični, Din 50.000. Poleg tega večje število hiš, vil, v Ljubljani, na deželi, stavbne parcele, vsakovrstna posetva itd. 1968

Brezplačen pouk v vezenju, razbi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — 15letno jamstvo

Lud. Baraga, Selenburgova 6/l.

Francoska linija (French Line)
Cie. Gle. HAVRE-NEWYORK same 5 1/2 dni čez morje —
Dobra hrana in pijača brezplačno

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres. parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijo, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadavna pojasnila daje brezplačno zastopnik **Ivan Kraker, Ljubljana** Kolodvorska ulica 35

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

Enodružinsko hišico
kupim takoj v mestu ali na periferiji mesta. — Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod »Hišica z loka lom/1945«.

Stampilje
etikete SITAR & SVETEK Ljubljana Petra C. 13

Billard
»Seifert«, skoro nov — po nizki ceni naprodaj. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 1947

Uradnik
vešč vseh pisarniških del, zmožen slovenskega, nemškega, italijanskega, srbohrvatskega in češkega jezika — želi premeniti sedanje mesto. — Ponudbe pod »Vesten/1942« na upravo »Slov. Naroda«.

Ekonom
vešč vseh poljedelskih del, ter zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče stalno službo na večji graščini ali posestvu. — Ponudbe pod »Ekonom/1938« na upravo »Slov. Naroda«.

RADIO
aparati in vsi sestavni deli slovskih svetovnih fabrikatov, s katerimi morete ob istem času poslušati koncerte, opere in predavanja iz vsega sveta. Cena aparatom od Din 800—2500 za 1—8 svetiljk. Ako jih sami sestavite, je cena polovična. (Za uspeh se izda pisarna garancija). Z dovoljno garancijo tudi na obroke. Zahtevajte ilustrirani cenovnik R. 5 (novo izdanje).

Telefon 41—85. **Inž. Diord'e Blažek** Telefon 41—85.
Prva specialna fabrika i trgovina za radio aparate i dijelove.
BERLIN S. W. 11. Bernburgerstr. Jakičeva 11, Topličin Venac 4.

Zastore, posteljina pregrinjala perilo, monogrami, obleke i. dr.
veze najfinije in najceneje

mehanično umetno vezenje
Matek & Mikeš
Ljubljana, Da Imatinova ulica 13

Entljanje, ažuriranje, predtiskanje ženskih ročnih del za trgovino, šolo in dom.

Vsi stroji za orodje
in orodje majhne, moderne tvornice za stroje se pod ceno prodajo počez (pavšalno). Event. z vilo in tvorniškim zemljiščem vred. — Vprašanja na upravo Slov. Naroda pod »Tvornica 19-3«.

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Lepo zračno sobo
z električno razsvetljavo v Rožni dolini oddam takoj gospodu. — Ponudbe pod »September 1/1950« na upravo »Slov. Naroda«.

Mizarji
BUKOVE in HRASTOVE plohe in deske, popolnoma suhe ima stalno v zalogi Družba »Itrija«, Dunajska cesta 46 (poleg Iv. Zakotnika). Telefon št. 2820. 1970

I. Stjepušin
ZAGREB, Jurjevska 57 priporoča najboljšo tambure, žice, škole, partiture, ostale potrebnosti za vsa glazbala. Odlikovan na pariskoj izložbi. Cjenici franco.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15 priporoča svojo zbirko delnih in celotnih ter sprejemalnih polc.

Popolnoma suha, lepa BUKOVA DRVA
v polnih ali razžagana, kakor tudi mehka drva dobavlja tvrdka ARBOR d. d., Dunajska c. 50 v vsaki množini od 1 m³ naprej. Dostavlja tudi na dom. Telefon 2546.

Za stavbe
po znižanih cenah vsakovrstnih suh, tesan in žagan les vsako množino v zalogi. Zaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

Fran Šuštar, lesna industrija in trgovina parna žaga Ljubljana, Dolenjska cesta

Dunajski velesejem
(Wiener Messe)
4. — 11. septembra 1927
Posebne prireditve:

Belgijska razstava. Italijanska razstava. Sovjetskoruska razstava. Japonska razstava. Tehniške novosti in iznajdbe. — Semeni hotelskih potrebščin. Reklamna razstava. Semeni za radio. Dunajski salon kožu-hovlnaste mode.

Brez vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prestop meje v Avstrijo! Madžarski prehodni vizum se dobi proti vpogledu sejmskih izkazov na mejah.

Precejšnje vozarinske ugodnosti na jugoslovanskih, madžarskih in avstrijskih železnicih, na Dunavu, na Jadrani in v zračnem prometu.

Pojasnila vseh vrst ter sejmski izkazi (po Din 40—) pri Wiener Messe, Akt.-Ges., Wien VII., Messplatz 1, ter za čas Lipskega jesenskega velesejma pri poslovalnici v Leipzigu, Oesterr. Meischaus, Hainstrasse 16-18 in pri častnih zastopstvih v

Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turški trg 4 — Zvezi za tujski promet v Sloveniji, Aleksandrova cesta 8 — Josipu Zidarju, Dunajska cesta 31.

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga
Ljubljana, Prešernova ul. 54 (nasproti glavne pošte.)

Po znižani cenah.
Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozički, nameštni deli in pneumatika. Poseben oddelek za popolno popravilo emaliranje in pomikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke — Ceniki franco.

Jribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 43 L

Javna dražba
papirne zaloge in pisarniških potrebščin iz konkurzne tovarne J. Krmpotič na Viru se bo vršila v ponedeljek, dne 5. septembra ob devetih do polnoči v tovarni na Viru.

1952 Upravnik konkurzne mase.

Popolnoma suha, lepa BUKOVA DRVA
v polnih ali razžagana, kakor tudi mehka drva dobavlja tvrdka ARBOR d. d., Dunajska c. 50 v vsaki množini od 1 m³ naprej. Dostavlja tudi na dom.